

**ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΒΕΡΟΛΙΝΟ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ &
ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**

**ΑΔΙΑΒΑΘΜΗΤΟ
ΚΑΝΟΝΙΚΟ**

Βερολίνο, 28 Μαρτίου 2024
Α.Π.:Φ.2260/ 568

ΠΡΟΣ: Πίνακα Αποδεκτών (μ.η.)

ΕΔ: Γραφείο κας Πρέσβευς

ΘΕΜΑ: Ενημερωτικό δελτίο Μαρτίου 2024 για τις οικονομικές εξελίξεις στη Γερμανία και τις διμερείς οικονομικές σχέσεις Ελλάδος - Γερμανίας

Αποστέλλεται συνημμένως μηνιαίο ενημερωτικό δελτίο του Γραφείου μας για τις πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις στη Γερμανία και τις διμερείς οικονομικές και επιχειρηματικές σχέσεις Ελλάδος – Γερμανίας.

Οι σύνδεσμοι/ ενώσεις/ επιμελητήρια και λοιποί φορείς, στους οποίους κοινοποιείται το παρόν, παρακαλούνται για την ενημέρωση των μελών τους.

Ο Προϊστάμενος

Θεόδωρος Ευθολιάς
Γενικός Σύμβουλος ΟΕΥ Β΄

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ(μ.η.)

Υπουργείο Εξωτερικών

- ΔΓ ΠτΔ
- ΔΓ Πρωθυπουργού
- ΔΓ Υπουργού
- ΔΓΥΦΥΠΕΞ Παπαδοπούλου
- ΔΓΥΦΥΠΕΞ κ. Φραγκογιάννη
- Γραφείο ΓΓΔΟΣ& Εξωστρέφειας
- Α' & Β' Γεν. Δ/ντες
- Α1, Β1, Β2, Β3, Β7Διευθύνσεις
- Προξενικές Αρχές στην ΟΔΓ και Γραφεία ΟΕΥ

Enterprise Greece

- Υπόψη Διευθύνοντος Συμβούλου

Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

- Γραφείο Υπουργού

Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

- Γραφείο Υπουργού (υπόψη Διπλωμ. Συμβούλου)

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

- Γραφείο Υπουργού (υπόψη Διπλωμ. Συμβούλου)

Υπουργείο Ανάπτυξης

- Γραφείο Υπουργού (υπόψη Διπλωμ. Συμβούλου)

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης

- Γραφείο Υπουργού

Υπουργείο Τουρισμού

- Γραφείο Υπουργού
- ΕΟΤ Φραγκοφύρτης

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

- Γραφείο Υπουργού

Τράπεζα της Ελλάδος

- Γραφείο Διοικητή
- Διεύθυνση Μελετών

Επιμελητήρια και Σύνδεσμοι

- Ελληνογερμανικό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο(ΑΗΙΚ)
- Γερμανο-Ελληνικός Επιχειρηματικός Σύνδεσμος (DHW)
- Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδος (ΚΕΕΕ)
- Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών (ΕΒΕΑ)
- Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Πειραιά (ΕΒΕΠ)
- Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης (ΕΒΕΘ)
- Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ)
- Σύνδεσμος Βιομηχανιών Ελλάδος (ΣΒΒΕ)
- Πανελλήνιος Σύνδεσμος Εξαγωγέων (ΠΣΕ)
- Σύνδεσμος Εξαγωγέων (ΣΕΒΕ)
- Σύνδεσμος Εξαγωγέων Κρήτης (ΣΕΚ)

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ
ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ – ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

Επιμέλεια – Σύνταξη: Θεόδωρος Ξυπολιάς, Γενικός Σύμβουλος ΟΕΥ Β΄
Ιωάννης Μαρούτσος, Γραμματέας ΟΕΥ Α΄
Μαρία Μουσουράκη, Γραμματέας ΟΕΥ Β΄

Μάρτιος 2024

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A. ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ.....	3
1. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΜΕΡΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ ΤΟ 2023	3
B. ΒΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ –ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ.....	4
1. «ΕΚΘΕΣΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ» ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.....	4
2. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΝΕΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ	6
3. ΕΝΤΥΠΩΣΙΑΚΑ ΚΕΡΑΗ ΤΟ 2023 ΓΙΑ ΤΑ ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΑ (SPARKASSE)	7
4. ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΒΛΕΨΗ 5 ΚΟΡΥΦΑΙΩΝ ΓΕΡΜΑΝΙΚΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΓΙΑ ΙΣΧΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	8
5. ΥΠΕΡΨΗΦΙΣΗ «ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ» ΑΠΟ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΆΝΩ ΒΟΥΛΗ.....	9
Γ. ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ – ΚΛΑΔΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ / ΕΙΔΗΣΕΙΣ.....	10
1. ΔΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ – ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΤΟ 2023	10
2. ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ – ΖΗΜΙΕΣ ΚΑΤΕΓΡΑΨΑΝ ΟΙ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΙ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ 2023	12
3. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ – ΔΙΗΚ: ΈΡΕΥΝΑ GOING INTERNATIONAL	12
– ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΔΙΗΚ ΜΕ ΤΙΤΛΟ: «ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΗΣ ΕΕ».....	13
4. ΕΡΓΑΣΙΑΚΑ – Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	14
5. ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ– ΕΠΑΝΕΝΑΡΞΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ TESLA	15
– ΠΩΛΗΣΗ 80 ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΩΝ ΤΗΣ MERCEDES ΣΤΗΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ.....	15
6. ΧΗΜΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ– BASF: ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΙΩΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	16
Δ. ΕΝΕΡΓΕΙΑ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.....	16
1. ΝΕΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ «ΠΡΑΣΙΝΗ» ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΕΝΕΡΓΟΒΟΡΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ	16
Ε. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ – ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ.....	17
1. ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΝΕΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΜΠΑΤΑΡΙΩΝ ΙΟΝΤΩΝ ΝΑΤΡΙΟΥ	17
ΣΤ. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ–ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ/ ΗΜΕΡΙΔΕΣ	19
1. ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΈΚΘΕΣΗΣ ITB 2024 (ΒΕΡΟΛΙΝΟ, 05-07.03).....	19
<i>A. Γενικός απολογισμός</i>	<i>19</i>
<i>B. Ελληνική συμμετοχή.....</i>	<i>20</i>
<i>Γ. Παράλληλες εκδηλώσεις</i>	<i>21</i>
2. BERLIN ENERGY TRANSITION DIALOGUE (ΒΕΡΟΛΙΝΟ, 19-20.03).....	22
3. ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ ΒΡΑΒΕΥΜΕΝΟΥ ΜΕ ΝΟΜΠΕΛ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΥ VON HAYEK.....	23
4. ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΓΡΑΒΙΕΡΑΣ ΝΑΞΟΥ ΠΟΠ (ΒΕΡΟΛΙΝΟ 21-24.03)	24

→ Παρακαλούμε σε περίπτωση αναδημοσίευσης να αναφέρεται η πηγή.
 → Εάν δεν επιθυμείτε να λαμβάνεται σε μηνιαία βάση το παρόν δελτίο, μπορείτε να μας ενημερώσετε σχετικά, ώστε να σας αφαιρέσουμε από τη λίστα αποδεκτών.

A. ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ**1. Στατιστικά στοιχεία διμερούς εμπορίου Ελλάδας - Γερμανίας το 2023**

Από τα προσφάτως δημοσιευθέντα στοιχεία της Ομοσπονδιακής Στατιστικής Υπηρεσίας (Destatis), αναφορικά με το εξωτερικό εμπόριο της Γερμανίας για το 2023 (προσωρινά στοιχεία), συγκρατούμε τα ακόλουθα:

Το 2023 οι **ελληνικές εξαγωγές** προς τη Γερμανία παρουσίασαν αύξηση της τάξης του 1,96% σε σύγκριση με το 2022. Ελαφρά μείωση παρουσίασαν οι **γερμανικές εισαγωγές** στην Ελλάδα (-4,21%) με αποτέλεσμα τη μείωση του εμπορικού ελλείμματος σε βάρος της χώρας μας (-7,65%). Η μικρή όμως άνοδος των ελληνικών εξαγωγών δεν κατάφερε να ισοσκελίσει τη μεγαλύτερη μείωση των γερμανικών εξαγωγών και αυτό οδήγησε σε ελαφρά μείωση του συνολικού όγκου του διμερούς εμπορίου Ελλάδας- Γερμανίας κατά 2,58%.

Διμερές Εμπόριο Ελλάδας – Γερμανίας (αξία σε δις €)			
	2022	2023	Ποσοστιαία μεταβολή %
Εξαγωγές στη Γερμανία	3,06	3,12	1,96
Εισαγωγές από Γερμανία	8,55	8,19	-4,21
Συνολικός Όγκος	11,61	11,31	-2,58
Εμπορικό Ισοζύγιο	-5,49	-5,07	-7,65

Πηγή: Destatis- Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Βερολίνου Μάρτιος 2024

Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της Destatis, τα πρώτα δέκα προϊόντα, τα οποία εισήγαγε η Γερμανία από την Ελλάδα το 2023 και αντιπροσωπεύουν το 41,3% επί των συνολικών ελληνικών εξαγωγών στη Γερμανία, παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα:

Ελληνικές Εξαγωγές σε Γερμανία (αξία € χιλ.)						
a/a	CN4	Προϊόντα	2022	2023	Μεταβολή % 2023/2022	% επί συνόλου 2023
1	3004	Φάρμακα	425.471	343.047	-19,4	11,0
2	0406	Τυρί και κούαρκ	204.393	254.884	24,7	8,2
3	7606	Πλάκες, φύλλα, ταινίες από αλουμίνιο, πάχους > 0,2 mm	96.907	139.171	43,6	4,5
4	8507	Ηλεκτρικοί Συσσωρευτές	112.818	122.842	8,9	3,9
5	7604	Ράβδοι και είδη καθορισμένης μορφής από αλουμίνιο	114.665	84.253	-26,5	2,7
6	2005	Άλλα λαχανικά παρασκευασμένα ή διατηρημένα (όχι κατεψυγμένα)	69.088	73.213	6,0	2,3
7	1509	Ελαιόλαδο και παράγωγα	63.233	72.243	14,2	2,3
8	0810	Φρέσκα Φρούτα	53.051	66.616	25,6	2,1
9	2008	Προετοιμασμένα/Διατηρημένα Φρούτα και Ξηροί Καρποί	69.127	66.179	-4,3	2,1
10	8544	Μονωμένα καλώδια, καλώδια, ομοαξονικά καλώδια	58.278	64.967	11,5	2,1

Πηγή: Destatis- Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Βερολίνου Μάρτιος 2024

Στον αντίποδα τα πρώτα δέκα προϊόντα, τα οποία εξήγαγε η Γερμανία στην Ελλάδα το 2023 και αντιπροσωπεύουν το 48,4% επί των συνολικών ελληνικών εισαγωγών από Γερμανία, παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα:

Γερμανικές Εξαγωγές σε Ελλάδα (αξία € χιλ.)						
a/a	CN4	Προϊόντα	2022	2023	Μεταβολή % 2023/2022	% επί συνόλου 2023
1	2014	Άλλες οργανικές πρώτες ύλες και χημικά	1.041.581	866.198	-16,8	12,7
2	2120	Φαρμακευτικά προϊόντα	976.255	1.111.277	13,8	11,9

3	2910	Μηχανοκίνητα οχήματα και κινητήρες	628.177	459.726	-26,8	7,7
4	1051	Γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα (εκτός παγωτού)	301.158	369.351	22,6	3,7
5	2630	Συσκευές και έπιπλα	229.802	148.778	-35,3	2,8
6	2059	Άλλα χημικά προϊόντα	203.801	185.625	-8,9	2,5
7	1011	Κρέας (εκτός πουλερικών)	181.099	185.147	2,2	2,2
8	2829	Άλλα μηχανήματα	139.544	131.373	-5,9	1,7
9	2016	Πλαστικά	133.233	165.428	24,2	1,6
10	2620	Συσκευές επεξεργασίας δεδομένων	141.698	128.767	-9,1	1,6

Πηγή: Destatis- Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Βερολίνου Μάρτιος 2024

Τέλος, στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνονται οι δέκα κορυφαίοι εμπορικοί εταίροι της Γερμανίας και η θέση της χώρας μας για το 2023:

Δέκα κορυφαίοι εμπορικοί εταίροι Γερμανίας βάσει συνολικού όγκου εμπορικών συναλλαγών		
α/α	2023 (αξία σε δις €)	
1	Κίνα	253,1
2	ΗΠΑ	252,4
3	Ολλανδία	214,8
4	Γαλλία	185,6
5	Πολωνία	169,7
6	Ιταλία	155,6
7	Αυστρία	132,9
8	Ελβετία	118,3
9	ΗΒ	115,1
10	Τσεχία	113
40	Ελλάδα	11,3

Πηγή: Destatis- Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Βερολίνου Μάρτιος 2024

Η Κίνα καταλαμβάνει την κορυφή στην κατάταξη των εμπορικών εταίρων της Γερμανίας για 8^η συναπτή φορά. Πρώτος αγοραστής γερμανικών προϊόντων με εισαγωγές της τάξης των € 157 δις ανεδείχθησαν οι ΗΠΑ, ενώ η Κίνα κατετάγη ως ο πρώτος πωλητής προϊόντων στη Γερμανία με εξαγωγές της τάξης των €155 δις, ωστόσο οι κινεζικές εισαγωγές στη Γερμανία σημείωσαν μεγάλη πτώση της τάξης του 19.2%, σε σύγκριση με το 2022, το οποίο αποδίδεται κυρίως στην εντατική προσπάθεια της Γερμανίας για απεξάρτηση από προϊόντα/υπηρεσίες κινεζικής προελεύσεως.

B. ΒΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ –ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

1. «Έκθεση Βιωσιμότητας» της γερμανικής οικονομίας

Δημοσιεύθηκε η «Έκθεση Βιωσιμότητας» της γερμανικής οικονομίας, που καταρτίζει το γερμανικό ΥΠΟΙΚ άπαξ ανά κάθε κοινοβουλευτική περίοδο. Ο Γ/ΥΠΟΙΚ, C. Lindner (FDP), προειδοποιεί εκ νέου για τη δύσκολη κατάσταση της γερμανικής οικονομίας και τις αρνητικές προοπτικές της, αν δεν υλοποιηθούν άμεσα γενναίες μεταρρυθμίσεις. Άλλωστε, προ μηνός είχε αποκαλέσει την Γερμανία «μη ανταγωνιστική τοποθεσία» και είχε επισημάνει πως «αν δεν κάνουμε βαθιές δομικές μεταρρυθμίσεις θα μείνουμε πίσω και η Γερμανία θα γίνει φτωχότερη».

Ο κ. Lindner αξιοποιεί την «Έκθεση Βιωσιμότητας», για να προωθήσει τις δικές του προτάσεις για μεταρρυθμίσεις στην φορολογία και την κοινωνική ασφάλιση, αλλά και για να υπερασπιστεί την πάγια θέση του κόμματός του (FDP) υπέρ του συνταγματικά κατοχυρωμένου «Φρένου Χρέους». Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά στη συνοδευτική επιστολή της Έκθεσης προς τους συναδέλφους του Υπουργούς, η Έκθεση «υπογραμμίζει τη σημασία του συνταγματικά κατοχυρωμένου Φρένου Χρέους» και περιγράφει «τις εκτιμώμενες επιπτώσεις της δημογραφικής

γήρανσης και τους συνεπαγόμενους κινδύνους για τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη των δημόσιων οικονομικών στη Γερμανία».

Οι εμπειρογνώμονες του γ/ΥΠΟΙΚ προβάλλουν την κατάσταση των δημόσιων οικονομικών μέχρι το 2070 με την απουσία κυβερνητικών παρεμβάσεων και λαμβάνοντας υπόψη δύο βασικά σενάρια: ένα δυσμενές και ένα ευνοϊκότερο. Και στις δύο περιπτώσεις διαπιστώνεται χρηματοδοτικό κενό, το οποίο στο ευμενές σενάριο είναι 2,67% του ΑΕΠ (€110 δις) και στο αρνητικό 6,93% του ΑΕΠ (€285 δις). Είναι δε χαρακτηριστικό ότι, βάσει του δυσμενούς σεναρίου, αν η Γ/Κυβέρνηση δεν λάβει μέτρα, το δημοσιονομικό έλλειμμα θα ανέλθει το 2070 στο 21,9% του ΑΕΠ, όταν το αποδεκτό όριο, σύμφωνα με το Σύμφωνο Σταθερότητας, είναι 3%. Ακόμη και στο ευνοϊκό σενάριο, το έλλειμμα θα προσέγγιζε το 8%. Τα αντίστοιχα μεγέθη για το δημόσιο χρέος είναι 345% του ΑΕΠ στο δυσμενές σενάριο και 140% στο ευνοϊκό σενάριο με το επιτρεπόμενο όριο του Συμφώνου Σταθερότητας στο 60%.

Λαμβάνοντας υπόψη τα δεδομένα αυτά, η Έκθεση απηχεί τις πάγιες θέσεις Lindner και εκφράζει την παραδοσιακή γερμανική δημοσιονομική ορθοδοξία γιατί επισημαίνει πως «η συμμόρφωση με τον Κανόνα του Χρέους συμβάλλει στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών και στη συγκράτηση του δημοσίου χρέους». Συνακόλουθα, χαλάρωση του εν λόγω συνταγματικά κατοχυρωμένου Κανόνα συνεπάγεται δυσθεώρητα και πρωτόγνωρα για τη μεταπολεμική γ/ιστορία μεγέθη ελλείμματος και δημοσίου χρέους.

Φυσικά, το «Φρένο Χρέους» από μόνο του δεν αρκεί για την αντιμετώπιση των υφιστάμενων προκλήσεων, οι οποίες είναι πολλές και αφορούν κυρίως:

- Στο συνταξιοδοτικό σύστημα, καθώς ο γερμανικός πληθυσμός γερνάει με αποτέλεσμα οι συνταξιοδοτικές δαπάνες να αυξάνονται και να επιβαρύνουν μεσο-μακροπρόθεσμα τα δημόσια οικονομικά.
- Στην επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης, καθώς «η πανδημία, ο πόλεμος στην Ουκρανία και η κρίση των τιμών ενέργειας έχουν επιδεινώσει σοβαρά την κατάσταση της γ/Οικονομίας και των δημόσιων οικονομικών».

Σύμφωνα με τους συντάκτες της Έκθεσης, οι ως άνω εκτιμήσεις και προειδοποιήσεις πρέπει να αξιολογηθούν «ως μήνυμα ότι η βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών δεν είναι κάτι δεδομένο» και, συνεπώς, εκτός από το Φρένο Χρέους, είναι σημαντικό να υπάρξει «ένα ισορροπημένο μίγμα διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και άλλων νομικών και κανονιστικών μέτρων».

Οι εν λόγω μεταρρυθμίσεις πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, «μόνιμα μέτρα τα οποία ενισχύουν τη μετανάστευση καταρτισμένου εργατικού δυναμικού, αυξάνουν τις δυνατότητες απασχόλησης και προωθούν την παραμονή στον επαγγελματικό βίο για περισσότερα χρόνια». Η δημιουργία ενός 3^{ου} χρηματοδοτικού πυλώνα για το συνταξιοδοτικό σύστημα με στόχο την επένδυση δις Ευρώ στις διεθνείς κεφαλαιαγορές(βλ. αναλυτικότερα παρακάτω)είναι, σύμφωνα με την Έκθεση, ένα πρώτο θετικό βήμα για την αντιμετώπιση του προβλήματος βιωσιμότητας του γερμανικού συνταξιοδοτικού συστήματος.

Οι συντάκτες της Έκθεσης υπογραμμίζουν τη σημασία της προσφοράς στην άσκηση της οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής και προτείνουν μέτρα, για την υιοθέτηση των οποίων αγωνίζεται εξ αρχής ο Lindner, αλλά συναντά αντίσταση από τους κυβερνητικούς του εταίρους, ιδίως τους Πράσινους, όπως μια γενικευμένη μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης και μια «φιλική προς την ανάπτυξη πολιτική ανταγωνισμού».

2. Παρουσίαση νέου νομοσχεδίου για τη συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση

Σε κοινή συνέντευξη τύπου στις 05.03 οι Υπουργοί Οικονομικών, C. Lindner (FDP) και Εργασίας H. Heil (SPD) ανακοίνωσαν το νέο Νομοσχέδιο της Γερμανικής Κυβέρνησης για τη συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση (Rentenpaket II).

Σύμφωνα με την ισχύουσα «φόρμουλα προσαρμογής των συντάξεων» προκύπτει ότι το επίπεδο των γερμανικών συντάξεων θα υποχωρήσει από 48% του μέσου μισθού ενός εργαζομένου με 45 χρόνια εισφορών που είναι σήμερα στο 46,9% του μέσου μισθού, και το 2035 στο 45,4%. Σύμφωνα με τον κ. Heil, «οι Γερμανοί συνταξιούχοι θα γίνονται φτωχότεροι συγκριτικά με τον εργαζόμενο πληθυσμό» και, συνεπώς, τίθεται ως στόχος της Γ/Κυβέρνησης να μην υπάρξει μείωση των συντάξεων, αλλά ούτε και αύξηση των ορίων συνταξιοδότησης.

Ο Καγκελάριος Scholz (SPD) ξεκαθάρισε ότι «οι περικοπές στις συντάξεις είναι εκτός συζήτησης» και, επομένως, η σημερινή κατοχύρωση των συντάξεων στα ισχύοντα επίπεδα (48%) θα παραταθεί έως το 2039. Σε βιντεοσκοπημένο μήνυμά του ο Καγκελάριος υπογράμμισε ότι η Ομ. Κυβέρνηση θα σταθεροποιήσει και θα εγγυηθεί μακροπρόθεσμα το σημερινό επίπεδο των συντάξεων καθώς «πρόκειται για ζήτημα ευπρέπειας και σεβασμού τόσο προς τους σημερινούς Γερμανούς συνταξιούχους, αλλά και προς εκείνους που έχουν ακόμα το μεγαλύτερο μέρος της εργασιακής ζωής τους μπροστά». Εξίσου αρνητικός ήταν ο κ. Scholz και στο ενδεχόμενο για αύξηση στα 70 έτη του ορίου συνταξιοδότησης.

Για τη συγκράτηση των συντάξεων στο 48% θεωρείται αναπόφευκτη η σταδιακή αύξηση των συνταξιοδοτικών εισφορών από το 18,6%, που βρίσκονται σήμερα, στο 22,3% έως τα μέσα της επόμενης δεκαετίας. Με δεδομένο ότι το ήμισυ των εισφορών αυτών αναλαμβάνει η εργοδοτική πλευρά, η εν λόγω αύξηση θα επιβαρύνει σημαντικά όχι μόνο τους εργαζομένους, αλλά και τις γ/επιχειρήσεις. Προς αποφυγή περαιτέρω αύξησης των εισφορών λόγω της προϊούσης γήρανσης του πληθυσμού, η Γ/Κυβέρνηση σκοπεύει να δημιουργήσει έναν πρόσθετο [τρίτο] χρηματοδοτικό πυλώνα του συστήματος, συμπληρωματικό των εισφορών εργαζομένων/εργοδοτών και των συναφών ετήσιων κονδυλίων από τον Ομ. Προϋπολογισμό: συγκεκριμένα θα δημιουργηθεί ένα νέο «Κεφάλαιο Γενεών» μέσω του οποίου θα επενδύονται αρκετά δις Ευρώ στις διεθνείς κεφαλαιαγορές και από τα μέσα της δεκαετίας 2030 και μετά θα χρησιμοποιήσει τα έσοδα για να επιδοτεί το συνταξιοδοτικό σύστημα.

Ο κ. Lindner, βασικός υποστηρικτής του Κεφαλαίου Γενεών, έκανε λόγο για «πραγματική αλλαγή παραδείγματος» και υποστήριξε ότι η δημιουργία Αποθεματικού Κεφαλαίου περίπου €200 δις θα συγκρατήσει αποτελεσματικά τον ρυθμό αύξησης των συνταξιοδοτικών εισφορών. Όπως κατέστησε σαφές ο κ. Heil, «πρόκειται για χρήματα που θα δαπανώνται μακροπρόθεσμα και με σύνεση», ενώ οι επενδύσεις δεν θα προέρχονται από εισφορές πολιτών, αλλά μόνο σε γερμανική κρατικά κεφάλαια.

Ανάμικτες ήταν οι αντιδράσεις γερμανικών φορέων και εμπειρογνομόνων: Συνδικάτα υποδέχθηκαν θετικά τις δεσμεύσεις περί μη μείωσης των συντάξεων αλλά ζήτησαν αυτές να αυξηθούν σταδιακά σε ποσοστό ανώτερο του 50% του μέσου μισθού. Από την άλλη, ο επικεφαλής οικονομολόγος της ε/φ Handelsblatt (πρώην σύμβουλος Γ/Κυβέρνησης για θέματα κοιν. ασφάλισης) B. Rügur, υποστηρίζει ότι το Rentenpaket II ουσιαστικά αναιρεί τις αρχές της βιωσιμότητας και της «εξισορρόπησης των γενεών» (Prinzip des Generationenausgleich) που διαχρονικά χαρακτήριζαν την ασκούμενη γερμανική πολιτική και αποσκοπούσαν στην ισόρροπη κατανομή του κόστους μεταξύ εργαζομένων και συνταξιούχων. Θεωρεί δε το μέτρο της πάση θυσία σταθεροποίησης των συντάξεων στο 48%, ως «εξαιρετικά άστοχο, δαπανηρό και αναποτελεσματικό» σε ότι αφορά διακηρυχθέντα στόχο αντιμετώπισης της φτώχειας των ηλικιωμένων πολιτών.

Σε αντίστοιχο μήκος κύματος, ο υπεύθυνος αγοράς εργασίας/κοινωνικής πολιτικής της Αξ. Αντιπολίτευσης (Ένωσης CDU/CSU), S. Stracke/CSU υποστηρίζει ότι «η συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση του τρι-κομματικού Συνασπισμού δεν είναι ούτε βιώσιμη ούτε μακροπρόθεσμη. Η ιδέα της δίκαιης κατανομής βαρών μεταξύ συνταξιούχων και εργαζομένων εγκαταλείπεται εντελώς. Το Κεφάλαιο Γενεών θα χρηματοδοτείται αποκλειστικά μέσω νέου Κρατικού Χρέους, κάτι που θα μειώσει σημαντικά την αναμενόμενη απόδοση - το Rentenpaket II συνιστά το τελικό βήμα για την οριστική ανατροπή της Ατζέντας 2010, αφού προηγουμένως το SPD προώθησε τη σύνταξη στα 63 και το "Bürgergeld" (Κοινωνικό Επίδομα). Αυτό σημαίνει ότι έχουν πλέον καταργηθεί όλες οι κανονιστικές ρυθμίσεις που έκαναν τη χώρα μας ισχυρή.»

Επιφυλάξεις εκφράζει και η Deutsche Rentenversicherung/DRV ο μεγαλύτερος γερμανικός συνταξιοδοτικός φορέας που αναφέρει σε σχετική ανακοίνωση: «Το κατά πόσο θα επιτευχθεί η σταθεροποίηση του ποσοστού εισφοράς με το Κεφάλαιο Γενεών εξαρτηθεί από όγκο και απόδοση των επενδύσεων, από τη μελλοντική ανάπτυξη χρηματοπιστωτικής αγοράς και το κόστος αναχρηματοδότησης ομοσπονδιακών ομολόγων. Ο χρονικός ορίζοντας είναι σχετικά σύντομος και δεν αναμένεται αξιοσημείωτη ελάφρυνση μέχρι το 2039. Επίσης, δεν θα πρέπει αγνοηθούν οι κίνδυνοι που συνδέονται συνήθως με τις χρηματιστηριακές συναλλαγές και οι οποίοι δεν θα πρέπει να βαρύνουν όσους καταβάλλουν εισφορές.» Επιφυλακτικός είναι και ο κ. Rügür ως προς το Κεφαλαίο Γενεών, καθώς θεωρεί ότι η ιδέα της συγχρηματοδότησης μέσω της αγοράς των συντάξεων είναι καταρχήν σωστή, αλλά εφαρμόζεται με καθυστέρηση και θα καταστεί αποδοτική τουλάχιστον μετά την πάροδο 15ετίας.

Σημειώνεται πως, σύμφωνα με τον κ. Heil, το νομοσχέδιο για το Rentenpaket II έχει ήδη καταρτιστεί και τεθεί άμεσα σε ενδοκυβερνητική διαβούλευση - μόλις ολοκληρωθεί η διαβούλευση θα υποβληθεί προς έγκριση στο Υπουργικό Συμβούλιο.

3. Εντυπωσιακά κέρδη το 2023 για τα γερμανικά Ταμιευτήρια (Sparkasse)

Εντυπωσιακή κερδοφορία κατέγραψαν τα γερμανικά Sparkasse / Ταμιευτήρια το 2023. Συγκεκριμένα, χάρη κυρίως στα υψηλά επιτόκια της ΕΚΤ που εκτόξευσαν στα ύψη τα τραπεζικά επιτόκια δανεισμού, τα 353 Sparkasse είχαν συνολικά κέρδη ύψους € 17 δις, όπως ανακοίνωσε σχετικά ο DSGV. Εξ αυτών, €10,2 δις τοποθετούνται υποχρεωτικά βάσει νόμου σε ειδικά αποθεματικά έκτακτης ανάγκης (Vorsorgereserven), με αποτέλεσμα τα πραγματικά προ φόρων κέρδη να περιορίζονται στα €6,8 δις. Ωστόσο, ακόμη και με τα δεδομένα αυτά τα κέρδη των Sparkasse κατέγραψαν ετήσιο άλμα 70% και υπερτερούν κατά πολύ των κερδών των μεγαλύτερων γ/εμπορικών τραπεζών: η Deutsche Bank, η μεγαλύτερη γερμανική τράπεζα ανακοίνωσε προ φόρων κέρδη € 5,7 δις, ενώ η Commerzbank € 3,4 δις. Κέρδη-ρεκόρ για το 2023 ανακοίνωσαν επίσης η ING Deutschland, αλλά και οι συνεταιριστικές τράπεζες (Volks- und Raiffeisenbanken - αριθμούν περισσότερες από 700 νομικές οντότητες, οι οποίες συνιστούν του πιο άμεσους ανταγωνιστές των Sparkasse).

Υπενθυμίζεται ότι τα Sparkasse / Ταμιευτήρια αποτελούν τον έναν από τους τρεις πυλώνες του γερμανικού τραπεζικού συστήματος (οι άλλοι δύο είναι οι μεγάλες τράπεζες, π.χ. DB, Commerzbank κ.ά. και οι συνεταιριστικές τράπεζες), με τον DSGV να έχει ως μέλη του 353 ιδρύματα, τα οποία απασχολούν 200.000 εργαζομένους, έχουν ενεργητικό € 1,5 τρις, 50 εκατ. πελάτες (τα 2/3 των Γερμανών πολιτών) και 11.000 υποκαταστήματα.

Χαρακτηριστικό του προσανατολισμού των Sparkasse είναι ότι δανείζουν τα 7/10 των μικρών γερμανικών επιχειρήσεων (με έως 10 εργαζομένους). Εξαιτίας του ότι τα Sparkasse έχουν τόσο μεγάλο αριθμό (ιδιωτικών και επιχειρηματικών) καταθέσεων μπόρεσαν να αυξήσουν τα έσοδά τους από τόκους το 2023 κατά 35% στα € 28,4 δις.

Ωστόσο, τα ως άνω εκρηκτικά κέρδη δημιουργούν και αντιδράσεις: ο M. Peters, υπεύθυνος για ζητήματα χρηματοπιστωτικού συστήματος του κινήματος πολιτών «Finanzwende» επικρίνει τα Sparkasse και τα καλεί «να μεταφέρουν επιτέλους τα υψηλά επιτόκια στους πελάτες τους», καθώς

«πραγματοποίησαν υψηλά κέρδη το 2023 επωφελούμενα από τα αυξημένα επιτόκια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας». Σύμφωνα με την πλατφόρμα Tagesgeldvergleich.net, το καλοκαίρι του 2023 τα ταμειυτήρια πρόσφεραν κατά μ.ό. καταθετικό επιτόκιο για τρεχούμενους λογαριασμούς ύψους 0,3%, το οποίο πλέον έχει ανέβει στο 0,7%, αλλά παραμένει χαμηλότερο από το γενικό μ.ό. των γ/εμπορικών τραπεζών.

Ο πρόεδρος του DSGV U. Reuter αντιπαρέρχεται την κριτική αυτή, υποστηρίζοντας ότι «τα Sparkasse δεν τσιγκουνεύονται τα [καταθετικά] επιτόκια» και επισημαίνει ότι σε σειρά τραπεζικών προϊόντων τους προσφέρουν ιδιαίτερα ελκυστικά επιτόκια, με αποτέλεσμα οι πελάτες τους να είναι «εξαιρετικά ικανοποιημένοι» από τις υπηρεσίες που λαμβάνουν. Άλλωστε, είναι επιλογή των τελευταίων να έχουν ανοιχτούς λογαριασμούς, ώστε να καταφεύγουν στις καταθέσεις τους λόγω των αυξημένων δαπανών της καθημερινότητας μετά την ενεργειακή κρίση και την εκτόξευση του πληθωρισμού. Ωστόσο, και παρά τα αυξημένα έξοδα, οι τραπεζικές καταθέσεις στα Sparkasse μειώθηκαν πέρυσι κατά μόλις 0,5% και διαμορφώθηκαν στα € 1,15 τρις.

Σημειώνεται ότι, παρά την επιχειρηματική ευφορία λόγω της αυξημένης κερδοφορίας, στα οικονομικά μεγέθη των Sparkasse καθρεφτίζονται και τα δομικά προβλήματα της γ/Οικονομίας την τελευταία διετία: Πέρυσι, τα Sparkasse χορήγησαν 28% λιγότερα δάνεια σε επιχειρήσεις και ελεύθερους επαγγελματίες από ό,τι το 2022. Ειδικά στον κλάδο των κατασκευών η πτώση του δανεισμού έφτασε το 44%. Όπως, μάλιστα, αναφέρει χαρακτηριστικά ο Reuter, «δεν αναμένουμε σημαντική ανάκαμψη στον τομέα του εταιρικού δανεισμού ούτε φέτος».

Ωστόσο, από τις αρχές του 2024 καταγράφονται οι πρώτες ενδείξεις εκ νέου ενίσχυσης του δανεισμού, με το Reuter να εκφράζει συγκρατημένη αισιοδοξία, αλλά, παράλληλα, να προειδοποιεί πως «είναι πολύ νωρίς για να συμπεράνουμε μια αντιστροφή της τάσης από αυτό. Ωστόσο, φαίνεται να έχουμε ξεκολλήσει από τον πάτο.» Οι προβλέψεις για ζημιές από μη εξυπηρετούμενα δάνεια αυξάνονται, αλλά ο Reuter εκτιμά πως δεν αναμένεται «αξιοσημείωτο κύμα αφερεγγυότητας μεταξύ των εταιρικών πελατών μας».

4. Συλλογική πρόβλεψη 5 κορυφαίων γερμανικών Ινστιτούτων για ισχύη ανάπτυξη

Για το 2025 μετατίθενται οι προσδοκίες για πραγματική ανάπτυξη και ανάκαμψη του γερμανικού ΑΕΠ, σύμφωνα με την τελευταία συλλογική πρόβλεψη 5 κορυφαίων γερμανικών οικονομικών Ινστιτούτων (Ifo Munich, DIW Berlin, IfW Kiel, RWI Essen και IWH Halle), η οποία δόθηκε σήμερα στη δημοσιότητα. Η εν λόγω συλλογική πρόβλεψη συντάσσεται περιοδικά, κατόπιν σχετικής ανάθεσης από το Υπουργείο Οικονομίας και αποτελεί βάση για τις επίσημες εκτιμήσεις της Γερμανικής Κυβέρνησης.

Συγκεκριμένα, τα 5 Ινστιτούτα προβλέπουν ιδιαίτερα αναιμική ανάπτυξη της οικονομίας το 2024 κατά μόλις 0,1% του ΑΕΠ, ενώ, πρόσφατα, το Υπ. Οικονομίας είχε υπολογίσει την εκτιμώμενη ανάπτυξη για το τρέχον έτος σε 0,2%, αναθεωρώντας σημαντικά προς τα κάτω προηγούμενες προβλέψεις του. Σημειώνεται ότι τόσο το Υπ. Οικονομίας όσο και τα 5 Ινστιτούτα το φθινόπωρο του 2023 έκαναν λόγο για ανάπτυξη 1,3% το 2024.

Η δραματική προς τα κάτω αναθεώρηση οφείλεται, σύμφωνα με τα 5 Ινστιτούτα, σε «συγκυριακούς και διαρθρωτικούς παράγοντες», όπως η στασιμότητα της παραγωγικότητας, η οποία έχει οριακά προσεγγίσει τα προ πανδημίας επίπεδα. Αν και εκτιμάται ότι η γερμανική οικονομία θα ανακάμψει κατά το δεύτερο ήμισυ του έτους, δεν αναμένεται ισχυρή δυναμική. Σταδιακά η ιδιωτική κατανάλωση θα καταστεί κινητήριος δύναμη της οικονομίας, ενώ εξωτερικό εμπόριο και επενδύσεις θα παίξουν πρωταγωνιστικό ρόλο το 2025.

Για το επόμενο έτος, η συλλογική πρόβλεψη αφήνει σχεδόν αμετάβλητη την εκτίμησή της, κάνοντας λόγο για ανάπτυξη 1,4% το 2025 (έναντι πρόβλεψης 1,5% το περασμένο φθινόπωρο).

Η συγκρατημένη αισιοδοξία για το επόμενο έτος ενισχύεται από την πορεία μιας σειράς μεγεθών που προδιαθέτουν για αργή αλλά σταθερή ανάκαμψη της γ/Οικονομίας το ερχόμενο διάστημα:

- Η περίοδος του καλπάζοντος πληθωρισμού φαίνεται να φτάνει στο τέλος της: τα 5 Ινστιτούτα προβλέπουν πληθωρισμό 2,3% φέτος και περαιτέρω συρρίκνωσή του στο 1,8% το 2025. Η υποχώρηση του πληθωρισμού αναμένεται να οδηγήσει σε μειώσεις των επιτοκίων από την ΕΚΤ. Αν αυτό συμβεί, το χαμηλότερο κόστος αναχρηματοδότησης θα τονώσει κατανάλωση και επενδύσεις.
- Η ανεργία θα συνεχίσει να συρρικνώνεται και από 5,8% φέτος θα υποχωρήσει στο 5,5% το 2025, εξέλιξη ενδεικτική μιας λειτουργικής αγοράς εργασίας.
- Ο δείκτης επιχειρηματικού κλίματος του Ινστιτούτου Ifo αυξήθηκε τον Μάρτιο κατά 2,5% και έφτασε στις 87,8 μονάδες.
- Το 2025 αναμένεται ανάκαμψη των επενδύσεων: ενδεικτικά οι επενδύσεις στον κατασκευαστικό κλάδο από -2,2% το 2024 εκτιμάται ότι θα αυξηθούν κατά 1% το επόμενο έτος.
- Οι τιμές της ενέργειας υποχωρούν, εξέλιξη που αναμένεται να ανακουφίσει τη γ/Βιομηχανία: η ηλεκτρική ενέργεια έχει ήδη υποχωρήσει κατά 17% συγκριτικά με πέρυσι και το φ/α 18%.
- Σύμφωνα με έναν ακόμη δείκτη που έχει καθιερώσει το Ινστιτούτο Ifo (ifo Exporterwartungen), οι εξαγωγικές προσδοκίες της εξωστρεφούς γερμανικής βιομηχανίας αυξήθηκαν κατά 80% τον Φεβρουάριο τ.έ., καθώς αναμένεται αύξηση της ζήτησης από το εξωτερικό.

5. Υπερψήφιση «Νόμου για τις Αναπτυξιακές Ευκαιρίες» από γερμανική Άνω Βουλή

Ύστερα από την πολύμηνη διελκυστίνδα μεταξύ Γερμανικής Κυβέρνησης και Αξ. Αντιπολίτευσης, αλλά και μεταξύ της Κάτω Βουλής (Bundestag) και της Άνω Βουλής (Ομοσπ. Συμβούλιο – Bundesrat), εγκρίθηκε οριστικά από την τελευταία στις 22/3 ο «Νόμος για τις Αναπτυξιακές Ευκαιρίες» (Wachstumschancengesetz), το πιο φιλόδοξο έως τώρα εργαλείο της Γ/Κυβέρνησης για τη φορολογική ελάφρυνση των επιχειρήσεων.

Χαρακτηριστικό της ανακούφισης στους κόλπους της Γ/Κυβέρνησης είναι το γεγονός ότι, κατά τη συνέντευξη τύπου μετά το πέρας του τελευταίου Ευρ. Συμβουλίου (21-22 Μαρτίου), ο Καγκελάριος Scholz / SPD ξεκίνησε την εισαγωγική του τοποθέτηση δηλώνοντας *«πολύ ικανοποιημένος που η Άνω Βουλή ενέκρινε τα προς εξέταση νομοσχέδια, ιδίως δε τον Wachstumschancengesetz, που δεν είναι ένας οποιοσδήποτε νόμος, αλλά καταρτίστηκε στοχευμένα για την προώθηση της ανάπτυξης και της απασχόλησης στη Γερμανία».*

Η τελική συμφωνία που επετεύχθη στο πλαίσιο της διαδικασίας διαμεσολάβησης των δύο νομοθετικών σωμάτων αποτελεί έναν κλασικό γερμανικό συμβιβασμό με αμοιβαίες υποχωρήσεις από όλες τις πλευρές. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο συμβιβασμός αυτός κατέστη εντέλει εφικτός, παρά την προηγηθείσα σφοδρή αντιπαράθεση Κυβέρνησης και Αξ. Αντιπολίτευσης, με ηγετικά στελέχη της τελευταίας να επιμένουν επί μακρόν ότι δεν θα συναινούσαν στην υιοθέτηση του νόμου από την Άνω Βουλή αν προηγουμένως δεν αποσύρονταν οι ρυθμίσεις για σταδιακή κατάργηση των ελαφρύνσεων στο αγροτικό ντίτζελ.

Αν και η Κυβέρνηση δεν ενέδωσε στην απαίτηση πλήρους επαναφοράς των επιδοτήσεων στο αγροτικό ντίτζελ, κατέθεσε στην Άνω Βουλή «Σχέδιο 10 Σημείων» για την παροχή φορολογικών κινήτρων στους αγρότες, τη μείωση της γραφειοκρατίας και την εισαγωγή ρυθμίσεων για την αγρανάπαυση. Χάρη στη Δήλωση αυτή της Κυβέρνησης (Protokollerklärung) κατέστη δυνατή η έγκριση από το Ομ. Συμβούλιο τόσο του Wachstumschancengesetz όσο και του «Νόμου για τη Χρηματοδότηση του Προϋπολογισμού», την ψήφιση του οποίου επίσης είχε μπλοκάρει η

Αξ. Αντιπολίτευση λόγω της περιλαμβανόμενης σε αυτόν πρόβλεψης για κατάργηση των επιδοτήσεων στο αγροτικό ντίτζελ.

Σύμφωνα με το γερμανικό τύπο, μετά την κατάθεση της κυβερνητικής Δήλωσης και παρά το ότι δεν ικανοποιήθηκαν πλήρως τα αιτήματα της Αξ. Αντιπολίτευσης (Ένωσης CDU-CSU), ο Πρόεδρος του CDU, F. Merz κάλεσε τους προερχόμενους από την CDU Κρατιδιακούς Πρωθυπουργούς και τους ζήτησε να δώσουν τη συγκατάθεσή τους στον Wachstumschancengesetz καθώς «δεν πρέπει να δημιουργείται η εντύπωση ότι η Ένωση ενεργεί ενάντια στα συμφέροντα των επιχειρήσεων». Είχε προηγηθεί έντονη πίεση από επιχειρηματικούς φορείς προς την Ένωση να άρει τις αντιρρήσεις της, αλλά και εσωκομματική κριτική, όπως η ασκηθείσα από τον πρώην ΠΘ/Δήμαρχο Αμβούργου και νυν Πρόεδρο Διοικ. Συμβουλίου Συνομοσπονδίας Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (Der Mittelstand BVMW), C.Ahlhaus.

Είναι χαρακτηριστικό ότι αμέσως μετά την έγκριση του επίμαχου νομοσχεδίου, ο Σύνδεσμος Γερμανικών Βιομηχανιών (Bundesverband der Deutschen Industrie – BDI) εξέφρασε την ανακούφισή του «που επιτέλους ψηφίστηκε ο Wachstumschancengesetz», ο οποίος «αποτελεί ένα πρώτο βήμα για τη βελτίωση του φορολογικού πλαισίου, παρόλο που το πεδίο εφαρμογής του συρρικνώθηκε σημαντικά». Ωστόσο, και παρά την αλλαγή στάσης Merz, αμετακίνητος στις θέσεις του παρέμεινε ο ΠΘ της Βαυαρίας και Πρόεδρος του CSU, M. Söder, ο οποίος καταηγήφισε το νομοσχέδιο χαρακτηρίζοντας τις παραχωρήσεις του τρι-κομματικού Συνασπισμού στους αγρότες «πολύ λίγες, πολύ ασαφείς, πολύ ανεπαρκείς».

Όπως προκύπτει και από την ανακοίνωση του BDI, ένα πρόσθετο τίμημα που κλήθηκε να πληρώσει ο γ/τρι-κομματικός Συνασπισμός για την έγκριση του νομοσχεδίου είναι η περικοπή των φιλόδοξων ελαφρύνσεων που προέβλεπε, ώστε να καμφθεί η αντίσταση των Κρατιδίων που είχαν εκφράσει φόβους για σημαντικό περιορισμό των εσόδων τους. Ενώ η συνολική ελάφρυνση των γ/επιχειρήσεων από την εφαρμογή των μέτρων του Wachstumschancengesetz υπολογιζόταν αρχικά σε € 6,5-7 δις ετησίως, εκτιμάται ότι στο τελικό συμβιβαστικό κείμενο το ποσό αυτό περιορίζεται στα €3,2 δις.

Αυτό οφείλεται στην απόσυρση του σημαντικότερου μέτρου που αρχικά προέβλεπε ο νόμος, του επενδυτικού πριμ (Investitionsprämie) για την προώθηση της προστασίας του κλίματος. Επρόκειτο ουσιαστικά για μερική υλοποίηση της «υπεραπόσβεσης» (Superabschreibung), η οποία είχε συμπεριληφθεί στην Προγραμματική Συμφωνία (Koalitionsvertrag) Δεκεμβρίου 2021 μεταξύ SPD – Πρασίνων – FDP και αποτελεί τον προσωπικό διακαή πόθο του γ/ΥπΟικ, C. Lindner. Ωστόσο, διατηρήθηκε ο κορμός των λοιπών κινήτρων του αρχικού νομοσχεδίου: επέκταση δυνατοτήτων φθίνουσας απόσβεσης, αύξηση φορολογικών εκπτώσεων για R&D, φορολογικά κίνητρα για την τόνωση του κατασκευαστικού κλάδου.

Όπως ήταν αναμενόμενο, αμφίθυμη υπήρξε η αντίδραση Lindner, ο οποίος χαιρέτισε μεν την έγκριση του Wachstumschancengesetz από την Άνω Βουλή αλλά δεν παρέλειψε να σημειώσει πως «ο όγκος του είναι σημαντικά μικρότερος σε σχέση με το αρχικό μου σχέδιο». Συνεπώς, «πρέπει να γίνουν τώρα περισσότερα βήματα» και «να συζητήσουμε περαιτέρω μέτρα για την αγορά εργασίας, τη γραφειοκρατία, την ενέργεια και τους φόρους. Οι ανταγωνιστές μας σε όλο τον κόσμο έχουν κάνει σημαντικά βήματα στα ζητήματα αυτά και η Γερμανία θα πρέπει να ακολουθήσει το παράδειγμά τους.»

Γ. ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ – ΚΛΑΔΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ / ΕΙΔΗΣΕΙΣ

1.ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ – Πωλήσεις βιολογικών τροφίμων στη Γερμανία το 2023

Σύμφωνα με [την ετήσια κλαδική έκθεση της Ένωσης Επιχειρήσεων Βιολογικών Τροφίμων](#) (Bund Ökologische Lebensmittelwirtschaft – BÖLW) η γερμανική αγορά βιολογικών τροφίμων σταθεροποιήθηκε το 2023 και επανήλθε σε θετικό βηματισμό. Μεγάλη μερίδα των

καταναλωτών παραμένουν πιστοί στα βιολογικά τρόφιμα, αλλά πλέον δίνουν μεγαλύτερη προσοχή στην τιμή και είναι πιο πιθανό να επιλέξουν βιολογικά προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας, καθώς και από εκπτώτικα καταστήματα. Αναλυτικότερα:

Οι πωλήσεις βιολογικών τροφίμων και ποτών αυξήθηκαν κατά 5% στα € 16,1 δις το 2023, ενώ το 2022 είχαν καταγράψει μείωση -3,5%, επηρεασμένες από την καλπάζουσα αύξηση του πληθωρισμού. Τη μερίδα του λέοντος με συνολικές πωλήσεις € 10,8 δις και μερίδιο 67% διατηρούν οι κλασικοί λιανέμποροι (μεγάλες γ/αλυσίδες σούπερ-μάρκετ), στους οποίους περιλαμβάνονται και οι drogueries. Οι τελευταίες έχουν ενισχύσει τη θέση τους, ιδίως στην κατηγορία των ξηρών/αποξηραμένων τροφών, όπου έχουν καταφέρει να ελέγχουν το ¼ της αγοράς. Είναι εντυπωσιακό ότι μεταξύ 2019 – 2023 ο εν λόγω κλάδος του «κλασικού λιανεμπορίου» κατέγραψε αύξηση πωλήσεων βιολογικών προϊόντων της τάξης του 47%.

Σε σχέση, ειδικότερα, με τα εκπτώτικα σούπερ-μάρκετ η θέση τους φαίνεται ιδιαίτερος ενισχυμένη, καθώς ανταγωνίζονται πλέον τόσο τα συμβατικά σούπερ-μάρκετ όσο και τα λοιπά καταστήματα / σημεία πώλησης. Σύμφωνα με την BÖLW, αντιπροσωπεύουν το 30% των συνολικών πωλήσεων βιολογικών τροφίμων/ποτών, έχοντας διευρύνει την προσφερόμενη γκάμα προϊόντων αλλά και αυξήσει τις τιμές λιανικής πώλησης.

Με πωλήσεις € 3,2 δις και μερίδιο 20% ακολουθούν τα εξειδικευμένα καταστήματα πώλησης φυσικών / βιολογικών προϊόντων, στα οποία συμπεριλαμβάνονται, εκτός από τα καταστήματα / σούπερ-μάρκετ βιολογικών προϊόντων, και τα μεγάλα μεγέθους Hofläden, δηλαδή καταστήματα που συνδέονται απευθείας ή ανήκουν σε αγροκτήματα / φάρμες και πωλούν τα προϊόντα των τελευταίων. Μερίδιο 13% (€ 2,1 δις) διατηρούν τα λοιπά καταστήματα/σημεία πώλησης βιολογικών προϊόντων, όπως μικρά Hofläden, αρτοποιεία, κρεοπωλεία, μανάβικα, λαϊκές αγορές, συνδρομητικές ή on line πωλήσεις κ.ά.

Όπως προαναφέρθηκε, διαρκώς αυξάνεται το μερίδιο των βιολογικών προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας: Ελέγχουν ήδη τη μισή και πλέον αγορά και το 2023 το μερίδιό τους αυξήθηκε ακόμη περισσότερο και διαμορφώθηκε στο 56% (από 52% το 2022).

Ανά κατηγορία προϊόντος, μεγαλύτερη αύξηση πωλήσεων κατεγράφη: στο quark (+28%), τα φυτικά υποκατάστατα γάλακτος (+12%), τα φρέσκα αρτοσκευάσματα (+12%), τα τυριά (+13%), καθώς και στα προϊόντα κρέατος / αλλαντικά (+7%). Πτωτικά, αντιθέτως, κινήθηκαν οι πωλήσεις υποκατάστατων κρέατος (-15%), βουτύρου (-11%), πουλερικών (-5%), αυγών (-2%) και βρώσιμων ελαίων (-2%).

Σύμφωνα με την BÖLW, ο κλάδος συνέβαλε στη συγκράτηση του τιμαρίθμου, καθώς, ενώ ο πληθωρισμός συνολικά των τροφίμων το 2023 στη Γερμανία ήταν 9%, οι τιμές των βιολογικών προϊόντων αυξήθηκαν μόνον 5%. Βέβαια, κατεγράφησαν σημαντικές διαφοροποιήσεις στις τιμές ανά κατηγορία:

- Τα λίπη/έλαια αυξήθηκαν κατά 18%.
- Τα βιολογικά τυροκομικά προϊόντα κατά 14%.
- Το οργανικό βόειο κρέας κατά 9%.
- Αντιθέτως, στα λοιπά προϊόντα κρέατος, όπως πουλερικά, αυγά και χοιρινό, δεν κατεγράφη ουσιαστική αύξηση τιμών.

Είναι, άλλωστε, χαρακτηριστικό ότι οι πωλήσεις ενισχύθηκαν κυρίως κατά το β' εξάμηνο 2023, όταν άρχισε να τιθασεύεται ο πληθωρισμός. Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά η BÖLW, «μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις το 2024 θα είναι η εύρεση του κατάλληλου σημείου ισορροπίας μεταξύ του σημαντικά αυξημένου κόστους παραγωγής / μεταποίησης και λιανικών τιμών αποδεκτών για τον καταναλωτή».

2. ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ – Ζημίες κατέγραψαν οι Γερμανικοί Σιδηρόδρομοι για τη χρήση 2023

Σύμφωνα με την ετήσια Συνέντευξη Τύπου του επικεφαλής των Γερμανικών Σιδηροδρόμων (Deutsche Bahn/DB), η μεγαλύτερη εταιρεία του Γερμανικού Δημοσίου κατέγραψε το 2023 ζημία ύψους €2,4 δις (+11% σε σύγκριση με το 2022), ενώ επιπλέον και οι πωλήσεις ύψους €45,2 δις μειώθηκαν κατά €13 δις.

Σύμφωνα με τον Όμιλο, ο σημαντικότερος λόγος γι' αυτό οφείλεται στα υψηλά ποσά που δαπανήθηκαν για τη συντήρηση του παραμελημένου εδώ και χρόνια σιδηροδρομικού δικτύου, ενώ ως άλλες αιτίες αναφέρθηκαν: τα υψηλά ενεργειακά κόστη, το κόστος εύρεσης ειδικευμένου προσωπικού, τα αυξημένα επιτόκια και ο μεγάλος αριθμός απεργιών των εργαζομένων στην εταιρεία, που είχαν προκαλέσει αλυσιδωτές ακυρώσεις όλων των δρομολογίων της επί πολλές βδομάδες.

Πιο συγκεκριμένα, η βασική αιτία για τα αρνητικά στοιχεία στον ισολογισμό του Ομίλου είναι ότι οι Γερμανικοί Σιδηρόδρομοι προχώρησαν πέρσι στην καταβολή υψηλών προκαταβολών, ύψους €7,6 δις από ίδια κεφάλαια, για τις υψηλές επενδύσεις σε κρίσιμες υποδομές, ενώ φέτος οι ελλείψεις πρόκειται να εξισορροπηθούν από κρατικά κονδύλια. Τα αρνητικά οικονομικά στοιχεία του Ομίλου αποδίδονται εν μέρει και στα συνεχιζόμενα οικονομικά προβλήματα της θυγατρικής DB Schenker, της μεγάλης μεταφορικής εταιρείας/logistics που ήδη έχει περάσει στην διαδικασία ιδιωτικοποίησης.

Οι Γερμανικοί Σιδηρόδρομοι δήλωσαν ότι βρίσκονται σε στενή συνεργασία με τη Γερμανική Κυβέρνηση προκειμένου πραγματοποιήσουν τις αναγκαίες εκτεταμένες επενδύσεις - μετά την απόφαση ενίσχυσης των Γερ. Σιδηροδρόμων έως το 2029 με αυξήσεις ιδίων κεφαλαίων συνολικού ύψους €20 δις «ως συμβολή στην κάλυψη των επενδυτικών αναγκών τους».

Επιπρόσθετα, ο Όμιλος ανέφερε ότι την περσινή χρονιά κατεγράφησαν σε όλο το δίκτυο αξιοσημείωτες καθυστερήσεις και ασυνέπεια στην άφιξη των δρομολογίων, που αποτελεί κοινή παραδοχή στη γερμανική κοινή γνώμη και επισημαίνεται με ήκιστα κολακευτικές αναφορές με κάθε ευκαιρία από όλα τα ΜΜΕ και ΜΚΔ. Αυτό το υψηλό επίπεδο ασυνέπειας προκλήθηκε κυρίως από την μεγάλη συμφόρηση δρομολογίων σε αρκετά σημεία, εξαιτίας του παλαιωμένου δικτύου. Ο Δ. Σύμβουλος της DB, R. Lutz ανέφερε ότι το 2024 θα αποτελέσει «σημείο καμπής», αφού στον σχεδιασμό του Ομίλου περιλαμβάνονται σημαντικές επενδύσεις για αναβάθμιση όλων των υποδομών του δικτύου.

Το ΔΣ της DB σχολίασε επίσης τις συνεχιζόμενες διαπραγματεύσεις με το Σωματείο Μηχανοδηγών Τραίνων (GDL), που επίσης έχουν προκαλέσει αλυσιδωτές ακυρώσεις και καθυστερήσεις στα δρομολόγια, λόγω της αιφνίδιας εξαγγελίας κύματος διαδοχικών απεργιακών κινητοποιήσεων των Μηχανοδηγών σε όλο το δίκτυο της DB, και εξέφρασε την ελπίδα να γεφυρωθεί σύντομα αυτή η διαφορά.

3. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ – ΔΙHK: Έρευνα Going International

Σύμφωνα με προσφάτως δημοσιευθέντα στοιχεία της έρευνας «Going International» που διενεργήθηκε από τη γερμανική Συνομοσπονδία Βιομηχανικών και Εμπορικών Επιμελητηρίων (ΔΙHK) μεταξύ 2.400 επιχειρήσεων, ποσοστό 61% αντιμετωπίζουν σοβαρούς και συνεχώς διογκούμενους εμπορικούς φραγμούς και εμπόδια στις διεθνείς δραστηριότητές τους. Τα αποτελέσματα της σχετικής έρευνας αντανακλούν την ανησυχητική κατάσταση που επικρατεί στη γερμανική επιχειρηματική κοινότητα. Το υψηλό ποσοστό της τάξεως του 61%, το υψηλότερο ποσοστό που έχει καταγραφεί ποτέ, αντανακλά την συνεχιζόμενη αύξηση των πάσης φύσεως εμπορικών φραγμών στις διεθνείς δραστηριότητες μεγάλου αριθμού γερμανικών επιχειρήσεων.

Σε δηλώσεις του ο Πρόεδρος της DHK, P. Adrian, ανέφερε ότι *«η τάση αύξησης των εμπορικών φραγμών συνεχίζεται με ταχείς ρυθμούς. Σε πολλές σημαντικές ξένες αγορές, οι εταιρείες συναντούν σοβαρά εμπόδια. Αυτό ωστόσο παρεμποδίζει και την αναγκαία, όσο ποτέ, αύξηση των γερμανικών εξαγωγών. Οι εταιρείες πλήττονται από δύο πλευρές: Στο εσωτερικό η ανταγωνιστικότητα συνεχώς μειώνεται, με τις υψηλές τιμές της ενέργειας να επιβαρύνουν τις επιχειρήσεις. Στο εξωτερικό υπάρχει ο αυξανόμενος.»*

Τέσσερις στις πέντε επιχειρήσεις, ποσοστό 81%, βλέπουν πρόσθετες προκλήσεις για τη Γερμανία και την Ευρώπη στις διασυνοριακές τους δραστηριότητες. Ποσοστό 60% αυτών των επιχειρήσεων διαμαρτύρονται για πάσης φύσεως γραφειοκρατικά εμπόδια και αβεβαιότητα στην εφαρμογή κοινοτικών παρεμβάσεων, όπως ο Μηχανισμός Συνοριακής Προσαρμογής Άνθρακα (CBAM – Carbon Border Adjustment Mechanism) ή η νομοθεσία περί δέουσας επιμέλειας της αλυσίδας εφοδιασμού.

Με τα δεδομένα αυτά και τις άκρως ανησυχητικές τάσεις που επικρατούν η DHK ζητά επείγοντως τη μείωση των εμπορικών φραγμών καθώς και μεγαλύτερη δέσμευση για τη σύναψη εμπορικών συμφωνιών. Όπως ανέφερε σχετικά η εμπειρογνώμων εξωτερικού εμπορίου της DHK, M. Vogelbach, *«τα γραφειοκρατικά εμπόδια στο εξωτερικό εμπόριο πρέπει να αντιμετωπιστούν άμεσα, κατά προτίμηση σήμερα παρά αύριο. Το παγκόσμιο περιβάλλον είναι ήδη αρκετά προκλητικό. Δεν χρειάζεται να εμποδίζουμε περαιτέρω τον εαυτό μας με υπερβολική γραφειοκρατία.»*

– Επιχειρηματικό βαρόμετρο DHK με τίτλο: «Ενίσχυση της οικονομίας της ΕΕ»

Κεντρικό πόρισμα του εν θέματι Επιχειρηματικού Βαρόμετρου, το οποίο η Συνομοσπονδία Εμπορικών και Βιομηχανικών Επιμελητηρίων Γερμανίας (DHK) εξέδωσε, κατόπιν έρευνας στην οποία συμμετείχαν περίπου 3.000 εταιρείες από όλους τους τομείς, εν όψει των επικείμενων Ευρωεκλογών τον Ιούνιο τ.έ., είναι ότι η συμμετοχή στην ΕΕ παραμένει καίριας σημασίας από πλευράς οικονομικής σταθερότητας και ασφάλειας, μέσα σε ένα απαιτητικό και συνεχώς μεταβαλλόμενο διεθνές περιβάλλον.

Η σταθερότητα του οικονομικού χώρου της ΕΕ αντιπροσωπεύει το μεγαλύτερο όφελος για τις εταιρείες στη Γερμανία, με δεδομένη την παγκόσμια γεωπολιτική αστάθεια (Ουκρανία και Μέση Ανατολή). Για τις γερμανικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται διεθνώς, τα αντιληπτά οφέλη της ΕΕ είναι ακόμη υψηλότερα.

Σημαντικά στοιχεία τα οποία προσφέρει η ΕΕ για την επιχειρηματική ανάπτυξη των ερωτηθεισών γερμανικών επιχειρήσεων παραμένουν η οικονομική/ νομισματική ένωση/ εξάλειψη των συναλλαγματικών κινδύνων (76%), η πρόσβαση στις ευρωπαϊκές αγορές (66%), η κοινή εμπορική πολιτική και τα ενιαία πρότυπα της ΕΕ (81%).

Παρότι όμως το κοινό νόμισμα, η ενιαία αγορά και οι κανόνες παρέχουν απτά οφέλη για τη συντριπτική πλειονότητα των επιχειρήσεων, οι περισσότερες από τις μισές γερμανικές εταιρείες (56%) βλέπουν ότι η ελκυστικότητα της ΕΕ, ως επιχειρηματική τοποθεσία, έχει μειωθεί τα τελευταία πέντε χρόνια, ενώ μόνο το 7% διαβλέπει αύξηση της ανταγωνιστικότητάς της στο άμεσο μέλλον.

Στον αντίποδα, οι γερμανικές εταιρείες θεωρούν ότι αποκομίζουν λιγότερα οφέλη από τα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ. Με δεδομένο, μάλιστα, ότι οι επιλογές χρηματοδότησης και οι ευκαιρίες με αυξημένο επίπεδο προστασίας για τους επενδυτές παραμένουν μειωμένες, το 2/3 των γερμανικών εταιρειών πιστεύουν ότι γενικά υπάρχει ανάγκη βελτίωσης της χρηματοδότησης των Μμ Επιχειρήσεων και ταχύτερου βηματισμού προς την εμβάθυνση της ενιαίας χρηματογοράς σε επίπεδο ΕΕ.

Στο πλαίσιο αυτό, για την πλειονότητα των γερμανικών εταιρειών, η πρόσβαση σε «πανευρωπαϊκές» επιλογές χρηματοδότησης είναι μειωμένη, αφού μόλις μία στις δέκα γερμανικές Μμ επιχειρήσεις βλέπει σημαντικά (σε ποσοστό 30%) ή λιγότερο σημαντικά (σε ποσοστό 28%) οφέλη από αυτές, ενώ φαίνεται ότι επωφελούνται πραγματικά μόνο οι μεγαλύτερες εξ αυτών (με 1.000 ή περισσότερους υπαλλήλους).

Σύμφωνα με τις ερωτηθείσες γερμανικές εταιρείες προτεραιότητες που πρέπει να αντιμετωπιστούν και πρωτοβουλίες της ΕΕ που πρέπει να αναθεωρηθούν επειδή εμποδίζουν την ανταγωνιστικότητά της ΕΕ, είναι:

-Μείωση της γραφειοκρατίας: Η συντριπτική πλειοψηφία των εταιρειών (95%) βλέπει τη μείωση της γραφειοκρατίας ως έργο που πρέπει να αντιμετωπιστεί επειγόντως.

-Διασφάλιση ενεργειακού εφοδιασμού και ασφάλειας: Τα 2/3 των γερμανικών εταιρειών αναφέρουν ότι η εξασφάλιση προσιτού ενεργειακού εφοδιασμού στην Ευρώπη είναι η δεύτερη υψηλότερη προτεραιότητα. Για τις «ενεργοβόρες» βιομηχανίες και τον κατασκευαστικό τομέα, το εν λόγω ποσοστό είναι ακόμα υψηλότερο (76% και 75% αντίστοιχα).

-Προστασία εταιρειών από κυβερνοεπιθέσεις: Η απειλή κυβερνοεπιθέσεων αυξάνεται σταθερά. Εταιρείες όλων των μεγεθών και βιομηχανιών στη Γερμανία επηρεάζονται πλέον καθημερινά, ενώ αισθάνονται ιδιαίτερα εκτεθειμένες στις προκλήσεις αυτές. Για τον λόγο αυτόν, οι μισές εταιρείες δηλώνουν ότι προτεραιότητα για την ΕΕ πρέπει να είναι η προστασία από ψηφιακές επιθέσεις (52%).

-Εξασφάλιση ειδικευμένου εργατικού δυναμικού: Οι μισές από τις εταιρείες (51%) θεωρούν επείγουσα ανάγκη για δράση σε ευρωπαϊκό επίπεδο σε αυτό το θέμα, με δεδομένο ότι οι καταρτισμένοι επαγγελματίες αποτελούν βασικό στοιχείο για την ανταγωνιστικότητα των εταιρειών και ολόκληρης της ΕΕ. Ειδικότερα, οι εταιρείες του κατασκευαστικού κλάδου υποφέρουν δυσανάλογα από ελλείψεις προσωπικού, με το 58% να βλέπει την εξασφάλιση ειδικευμένου εργατικού δυναμικού ως κορυφαία προτεραιότητα για την ΕΕ.

-Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ: Σχεδόν οι μισές εταιρείες (49%) βλέπουν την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ ως σημαντική προτεραιότητα, με δεδομένο ότι θεωρεί ότι έχει μειωθεί η ελκυστικότητα της ΕΕ ως επιχειρηματική τοποθεσία.

4. ΕΡΓΑΣΙΑΚΑ – Η θέση της Γυναίκας στη Γερμανική Αγορά Εργασίας

Με αφορμή τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας της Γυναίκας, αναδημοσιεύθηκαν στοιχεία μελέτης του Ινστιτούτου Γερμανικής Οικονομίας (IW) για την κατάσταση που επικρατεί στη γερμανική αγορά εργασίας και ειδικότερα στις συνεχιζόμενες μεγάλες εργασιακές και μισθολογικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών στην Γερμανία: από τη σχετική μελέτη και επεξεργασία των στοιχείων προκύπτει αφενός ότι η πλειοψηφία των διευθυντικών στελεχών στην Γερμανία εξακολουθούν να είναι άνδρες, και αφετέρου ότι οι γυναίκες βρίσκονται στη πρώτη γραμμή των διευθυντικών θέσεων μερικής απασχόλησης – επίσης σχεδόν τα 3/4 των διευθυντικών θέσεων που είναι μερικής απασχόλησης καταλαμβάνονται από γυναίκες. Σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, ποσοστό 27,7% των γυναικών διευθυντικών στελεχών εργάζονται με καθεστώς μερικής απασχόλησης, ενώ καταλαμβάνουν περίπου το 1/3 των διευθυντικών θέσεων στη Γερμανία.

Μία άλλη σημαντική παράμετρος είναι η διατήρηση του μισθολογικού χάσματος γυναικών και ανδρών στην γ/αγορά εργασίας. Τα τρία τελευταία χρόνια, σύμφωνα με τα στοιχεία της DESTATIS, το λεγόμενο μισθολογικό χάσμα εξακολουθεί να παραμένει στο 18%, ενώ για το 2023 οι Γερμανίδες εργαζόμενες σε διευθυντικές θέσεις εξακολούθησαν να έχουν σημαντικά λιγότερα κέρδη από τους άνδρες συναδέλφους τους. Σύμφωνα με αυτό, η μέση αμοιβή των

εργαζόμενων γυναικών ανέρχεται σε 20,84 € την ώρα, δηλαδή 4,46 € λιγότερα από τις ακαθάριστες ωριαίες αποδοχές των ανδρών (25,30 €/ώρα).

Σε μία πιο μακροπρόθεσμη σύγκριση, το 2006 το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των δύο φύλων ήταν ακόμη στο 23%, ενώ από το 2020 καταγράφεται ελαφρά μείωση και διαμορφώνεται στο 18%.

5. ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ– Επανεναρξη λειτουργίας εργοστασίου Tesla

Ο ΔΣ πολυεθνικού κολοσσού Tesla, ElonMusk, επισκέφθηκε στις 13/03 το εργοστάσιο της εταιρείας στο Grünheide του Βρανδεμβούργου και έγινε δεκτός με επευφημίες από το επιτόπιο προσωπικό. Η επίσκεψη Musk έλαβε χώρα την ημέρα επανεκκίνησης της λειτουργίας του εργοστασίου που είχε διακοπεί μετά τη δολιοφθορά στο δίκτυο παροχής ρεύματος της μονάδας στις 05.03. Την ευθύνη για την εν λόγω πρωτόγνωρη «οικο-τρομοκρατική» επίθεση ανέλαβε η ακροαριστερή εξτρεμιστική οργάνωση “Volcano Group”.

Σημειώνεται ότι οικολογικές οργανώσεις και κάτοικοι της ευρύτερης περιοχής του Grünheide αντιδρούν στα σχέδια της Tesla να επεκτείνει τις εγκαταστάσεις της μονάδας. Ερωτώμενος σχετικά, ο κ. Musk επιβεβαίωσε ότι η Tesla θέλει να αυξήσει την παραγωγική δυναμικότητα του εργοστασίου στο Βρανδεμβούργο από 300.000 σε 500.000 και ακολούθως 1.000.000 ηλεκτροκίνητα οχήματα ετησίως.

Παρόλο που η μονάδα παραγωγής προσφέρει θέσεις εργασίας σε 12.500 ντόπιους εργαζομένους, η πλειονότητα των κατοίκων του Grünheide εξέδωσε τον Φεβρουάριο ψήφισμα κατά της σχεδιαζόμενης δημιουργίας ενός νέου εμπορευματικού σταθμού που θα απαιτούσε παρεμβάσεις σε προστατευόμενες περιοχές και, σύμφωνα με τους κατοίκους, θα διακινδύνευε την ποιότητα του πόσιμου νερού. Η τεταμένη κατάσταση επιβεβαιώθηκε στις 10.3 όταν ακτιβιστές, κάτοικοι και οικολογικές οργανώσεις πραγματοποίησαν διαδήλωση κατά της επέκτασης του εργοστασίου, ενώ μικρότερη μερίδα κατοίκων οργάνωσαν αντιδιαδήλωση υπέρ της Tesla.

Κατά την παραμονή του στη Γερμανία ο κ. Musk συναντήθηκε με τον ΠΘ Κρατιδίου του Βρανδεμβούργου, D.Woidke (SPD) και τον ΠΘ/Δήμαρχο του Βερολίνου, K.Wegner (CDU). Σχετικά με την εν λόγω συνάντηση, ο κ. Woidke δήλωσε πως «*συζητήσαμε για την επίθεση στο σύστημα ηλεκτροδότησης της Tesla και συμφωνήσαμε ότι πρόκειται για πράξη τρομοκρατίας εναντίον όλων μας, καθώς αντιστρατεύεται την οικονομική ανάπτυξη του Βρανδεμβούργου*».

– Πώληση 80 αντιπροσωπειών της MERCEDES στην Γερμανία

Σύμφωνα με πρόσφατες ανακοινώσεις της, η γερμανική αυτοκινητοβιομηχανία MERCEDES-BENZ εξετάζει να προχωρήσει στην πώληση και των 80 συνολικά αντιπροσωπειών που διαθέτει σε όλη τη Γερμανία με 8000 εργαζομένους. Τα τελευταία τρία χρόνια ο γερμανικός κολοσσός μειώνει σταδιακά τον αριθμό των αντιπροσωπειών του σε όλη την Ευρώπη με αποκλειστικό σκοπό τη μεγαλύτερη δυνατή μείωση του λειτουργικού κόστους.

Οι αντιπροσωπείες της αυτοκινητοβιομηχανίας, σύμφωνα με τον προγραμματισμό της εταιρείας, θα πωληθούν σε ιδιώτες, ενώ παρά το κλείσιμο η εταιρεία δηλώνει συνεπής στις εργασιακές συμφωνίες με τους εργαζομένους της. Συγκεκριμένα, σε ανακοίνωσή της αναφέρει ότι «*παραμένουμε συνεπείς στις υποσχέσεις μας για εργασιακή ασφάλεια για όλους τους εργαζομένους στις συλλογικές διαπραγματεύσεις μέχρι το τέλος 2029 - δεν θα υπάρξουν απολύσεις σε περίπτωση πιθανής αναδιάρθρωσης. Αντίθετα, στόχος μας είναι να διασφαλιστεί η μελλοντική βιωσιμότητα των περιφερειακών θέσεων εργασίας και η ανταγωνιστικότητα του κλάδου μακροπρόθεσμα. Οι εκπρόσωποι των εργαζομένων θα πρέπει να συμμετέχουν στενά στην επανεξέταση*».

Σύμφωνα με την εταιρεία, μόνο όσοι μπορούν να ανταποκριθούν στις υψηλές απαιτήσεις για την καλύτερη δυνατή λειτουργία κάθε αντιπροσωπείας είναι επιλέξιμοι ως επενδυτές. Εκτός από την αποδεδειγμένη τεχνογνωσία, σημαντική είναι και η μακροπρόθεσμη επιχειρηματική ιδέα καθώς και η βιώσιμη προθυμία για επενδύσεις και το άνοιγμα προς τους εκπροσώπους των εργαζομένων.

Από την άλλη πλευρά, το γενικό συμβούλιο των εργαζομένων των αντιπροσωπειών της MERCEDES υιοθετεί μία επικριτική στάση στα σχέδια της εταιρείας, με τον επικεφαλής των εργαζομένων, E. Lümali, να δηλώνει ότι «ύστερα από χρόνια θυσιών από την πλευρά των εργαζομένων, τα υποκαταστήματα είναι κερδοφόρα και συμβάλλουν στα οικονομικά αποτελέσματα του ομίλου. Τα σχέδια δεν είναι ούτε αποδεκτά ούτε κατανοητά. Εάν δεν υπάρξει γόνιμο έδαφος στις συζητήσεις, θα προβάλλουμε τις αντιστάσεις μας».

6. ΧΗΜΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ– BASF: Νέο πρόγραμμα μείωσης λειτουργικών δαπανών

Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία που έδωσε στην δημοσιότητα η Διοίκηση της χημικής Βιομηχανίας BASF, η εταιρεία/κολοσσός αναγκάζεται να προχωρήσει στη λήψη νέων οδυνηρών, αλλά αναγκαίων μέτρων, προκειμένου αντιμετωπίσει τα προβλήματα που ταλανίζουν τον κλάδο, με χαρακτηριστικά παραδείγματα την συνεχή κατάρρευση των κερδών και την δραστική συρρίκνωση των πωλήσεων.

Η εταιρεία στην προσπάθειά της να αντιδράσει και να ελαχιστοποιήσει, στο μέτρο του δυνατού, τα συνεχώς διογκούμενα προβλήματα προχωρά στην υιοθέτηση νέου προγράμματος αποταμίευσης και περαιτέρω μείωσης των λειτουργικών δαπανών. Με το πρόγραμμα αυτό προσπαθεί να αντιμετωπίσει, κατά τον πλέον πρόσφορο τρόπο, τη συνεχιζόμενη μείωση των πωλήσεων και των κερδών αντίστοιχα. Μέσω του νέου αυτού αποταμιευτικού προγράμματος, στην βιομηχανική μονάδα του Ludwigshafen προβλέπονται νέες σημαντικές περικοπές θέσεων εργασίας, με παράλληλη μείωση της παραγωγής.

Συνολικά, η επιχείρηση εκτιμά ότι θα εξοικονομήσει επιπλέον ένα δις Ευρώ τουλάχιστον μέχρι το 2026. Επίσης η διοίκηση της εταιρείας, λόγω των δυσμενών συνθηκών που επικρατούν μετά την έναρξη του πολέμου Ρωσίας-Ουκρανίας και την διττή χρηματοοικονομική και ενεργειακή κρίση, προχώρησε από το 2022 στην υιοθέτηση προγράμματος εξοικονόμησης. Σύμφωνα πάντα με την εταιρεία, το λειτουργικό κόστος περιορίστηκε ήδη κατά περίπου € 600 εκατ. το 2023, ενώ € 500 εκατ. θα περικοπούν έως το 2026.

Τα ανωτέρω νέα μέτρα έρχονται σε συνέχεια προηγούμενων αποφάσεων εξοικονόμησης πόρων, όπως 2.600 απολύσεις στις οποίες προχώρησε η εταιρεία, κυρίως λόγω της μείωσης των κερδών κάτω από την πίεση του υψηλού κόστους στην Ευρώπη, την συνεχιζόμενη αβεβαιότητα λόγω των πολεμικών συγκρούσεων στην Ουκρανία και την αύξηση των επιτοκίων. Οι εκτιμήσεις του κολοσσού χημικών, που αφορούν το 2023 και ανακοινώθηκαν προ ολίγων ημερών, αναφέρονται σε κέρδη προ τόκων και φόρων, προσαρμοσμένα για ειδικά είδη, μειωμένα μεταξύ € 4,8 δις και € 5,4 δις από € 6,9 δις το 2022, τα οποία επίσης ήταν σημαντικά μειωμένα κατά 11,5% σε σύγκριση προς το 2021.

Δ. ΕΝΕΡΓΕΙΑ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

1. Νέες χρηματοδοτήσεις για «πράσινη» μετάβαση ενεργοβόρων κλάδων βιομηχανίας

Νέο κύκλο χρηματοδοτήσεων για την «πράσινη» μετάβαση των πιο ενεργοβόρων κλάδων της βιομηχανίας, ύψους €4 δις, με 15ετή χρονική διάρκεια, εκκίνησε στις 11.03 το γερμανικό Υπουργείο Οικονομίας/ Κλίματος. Αρχικός προγραμματισμός Γ/Κυβέρνησης αφορούσε υψηλότερη χρηματοδότηση, ωστόσο η απόφαση του Ομ. Συνταγματικού Δικαστηρίου

(Νοέμβριος 2023) για τον προϋπολογισμό οδήγησε σε αναγκαστική μείωση του εν λόγω ποσού στα €4 δις.

Στόχος είναι μέσω αυτού του νέου γύρου χρηματοδότησης να αποφευχθεί η έκλυση συνολικά περίπου 350 εκ. τόνων CO₂ έως το 2045. Επιλέξιμοι είναι τομείς όπως η βιομηχανίες χαρτιού, γυαλιού, χάλυβα και χημικών. Ειδικότερα, μπορούν να υποβάλουν αίτηση οι εταιρείες εντάσεως ενέργειας που συμμετείχαν με επιτυχία στην προπαρασκευαστική διαδικασία του νέου αυτού κύκλου χρηματοδοτήσεων το περασμένο καλοκαίρι, ενώ καλούνται τώρα να υποβάλουν σχετική αίτηση εντός της ταχθείσας 4μηνης προθεσμίας οι επιλεγείσες εταιρείες προκειμένου ενταχθούν στην τελική κατάταξη - μέσω μίας ειδικής διαδικασίας πλειοδοσίας.

Μέσω της συγκεκριμένης χρηματοδότησης, σχεδιάζεται να καλυφθούν τα πρόσθετα κόστη παραγωγής των γερμανικών εταιρειών για τη μετάβαση σε νέες πιο φιλικές προς το κλίμα διαδικασίες παραγωγής, καθώς για τη διατήρηση της διεθνούς ανταγωνιστικότητάς τους στο μέλλον. Ένα σημαντικό πρόβλημα για τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται στους ενεργοβόρους κλάδους, είναι ότι για παράδειγμα, η κατασκευή υποδομών «πράσινου» υδρογόνου ή κλιματικά «ουδέτερου» χάλυβα συνεπάγεται υψηλό αρχικό κόστος επένδυσης.

Η Γερμανική Κυβέρνηση, μέσω της εν λόγω πρωτοβουλίας, η οποία έχει, ήδη, λάβει την έγκριση της ΕΕ, στοχεύει στο να καταστήσει τη Γερμανία το πρώτο κ-μ της ΕΕ, το οποίο θα εισάγει σχετικές χρηματοδοτήσεις στη βάση που θέτουν οι συμφωνίες για την προστασία του κλίματος. Αξίζει να σημειωθεί ότι στο πλαίσιο των Στρατηγικών της για την Προστασία του Κλίματος, η Γ/Κυβέρνηση προωθεί σε εθνικό επίπεδο ένα επενδυτικό περιβάλλον με εγκατεστημένες σε αυτό «πράσινες» βιομηχανίες και σε διεθνές επίπεδο, νέα σύγχρονα πρότυπα για χαμηλά επίπεδα γραφειοκρατίας και έγκαιρης άντλησης χρηματοδότησης.

Σύμφωνα με τον Πρόεδρο της Ομοσπονδίας Γερμανικών Βιομηχανιών (BDI) S. Russwurm, η εν λόγω κρατική χρημ. στήριξη είναι κάτι περισσότερο από απαραίτητη, εφόσον κύριος στόχος είναι να επιτύχει σε σύντομο χρονικό διάστημα ο κυβερνητικά επιθυμητός μετασχηματισμός προς την κλιματική ουδετερότητα.

Συγκρατείται, πάντως, ότι το εν λόγω χρηματοδοτικό μέσο για την υλοποίηση των «Πράσινων» Πολιτικών της Γ/Κυβέρνησης έχει και επικριτές -μερικοί από τους οποίους προέρχονται από τους κύκλους του ίδιου του επισπεύδοντος Υπουργείου Οικονομίας. Πιο συγκεκριμένα, τον Φεβρουάριο του 2023, η ανεξάρτητη Επιστημονική Συμβουλευτική Επιτροπή του Υπουργείου δήλωσε ότι *«το εν λόγω χρηματοδοτικό 'εργαλείο' θα μπορούσε να είναι χρήσιμο κατά την είσοδο σε μια νέα τεχνολογία, ωστόσο δεν παύει να αντιπροσωπεύει μια βαθιά κρατική παρέμβαση στις αποφάσεις των εταιρειών»*.

Επιπροσθέτως, οι περιβαλλοντικές οργανώσεις, μεταξύ αυτών και η Greenpeace Γερμανίας, προειδοποιούν ότι οι εν λόγω χρηματοδοτικές συμφωνίες για την προστασία του κλίματος αποτελούν επικίνδυνες «ψευδο-λύσεις» και θα εμποδίσουν την πραγματική «πράσινη» μετάβαση, αφού όπως υποστηρίζουν έχουν σχεδιαστεί λανθασμένα, δημιουργώντας άστοχα κίνητρα για τις γερμανικές εταιρείες και στρεβλώσεις ανταγωνισμού.

Ε. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ – ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

1. Εγκαίνια νέου εργοστασίου για την παραγωγή μπαταριών ιόντων νατρίου

Η κατασκευή του νέου giga-factory της σουηδικής εταιρείας Northvolt εγκαινιάστηκε (25/03) στο Heide του Κρατιδίου Schleswig-Holstein, με μία συμβολική τελετή και παρουσία του Γερμανού Καγκελάρου, Ο. Scholz (SPD), του Αντικαγκελάρου και Υπουργού Οικονομίας-Προστασίας του Κλίματος, R. Habeck (Πράσινοι), του Π/Θ του Κρατιδίου Schleswig-Holstein, D. Günther, του Διευθύνοντα Συμβούλου και ιδρυτή της σουηδικής εταιρείας, P. Carlsson και

του επικεφαλής της Northvolt- Γερμανίας, C. Haux, με στόχο την παραγωγή στο μέλλον ενός εκατομμυρίου μπαταριών ιόντων νατρίου για ηλεκτρικά αυτοκίνητα.

Η Northvolt θα κατασκευάσει το εν λόγω εργοστάσιο σε μια έκταση 1.100 στρ. στις κοινότητες Lohe-Rickelshof και Norderwöhrden και η παραγωγή εκεί αναμένεται να ξεκινήσει το 2026. Η σουηδική εταιρεία θα επενδύσει € 4,5 δις, ενώ μέρος του κόστους θα καλυφθεί από κρατική χρηματοδότηση, ύψους περίπου € 902 εκ., η οποία έλαβε τον Ιανουάριο τ.έ. το «πράσινο» φως από την ΕΕ, κατόπιν διαπραγματεύσεων σχεδόν τριών ετών.

Σύμφωνα με την εταιρεία, στις οποίες το πελατολόγιο συγκαταλέγονται σημαντικοί γ/Κατασκευαστές Οχημάτων (Volkswagen, BMW), «οι μπαταρίες νατρίου έχουν ένα πολλά υποσχόμενο μέλλον και μπορούν να αποτελέσουν μία καινοτόμο τεχνολογία μετάβασης, η οποία αναμένεται να κλιμακωθεί τα επόμενα χρόνια».

Ειδικότερα, σύμφωνα με τον επικεφαλής της Northvolt, P. Carlsson, στα τέλη του 2023 οι ερευνητές της σ/εταιρείας παρουσίασαν, ένα μοντέλο, σύμφωνα με το οποίο οι μπαταρίες νατρίου παρέχουν σχεδόν την ίδια απόδοση με τις μπαταρίες ιόντων λιθίου, το οποίο ως γνωστό εξορύσσεται υπό επισφαλείς συνθήκες εργασίας.

Σε κυβερνητικούς κύκλους γίνεται λόγος για ένα «εμβληματικό έργο», για την «πράσινη» μετάβαση στην ενέργεια και τις μεταφορές στη Γερμανία, με δεδομένο ότι η τοποθεσία εγκατάστασης του νέου εργοστασίου στη Βόρεια Θάλασσα, βρίσκεται πλησίον περιοχής με υπερπροσφορά αιολικής ενέργειας και ως εκ τούτου διαθέτει άριστες συνθήκες για την παραγωγή «πράσινης» ηλεκτρικής ενέργειας.

Έτσι, η εταιρεία σχεδιάζει να παράγει από το 2026 στη Γερμανία την «πιο πράσινη μπαταρία στον κόσμο», αφού το εργοστάσιο θα χρησιμοποιήσει, ως πρώτη ύλη επεξεργασμένα λύματα από την περιοχή. Αξίζει μάλιστα να σημειωθεί ότι η παραγόμενη και μη χρησιμοποιούμενη θερμότητα θα μπορούσε να τροφοδοτήσει ένα δίκτυο τηλε-θέρμανσης στην κοντινή πόλη Heide. Σχεδιάζεται, επίσης, εκεί η εγκατάσταση υποδομής για την ανακύκλωση μπαταριών από παλαιά ηλεκτρικά αυτοκίνητα.

Τα ανωτέρω καταδεικνύουν τη σημασία της εν λόγω επένδυσης, η οποία στόχο έχει να ωφελήσει όχι μόνο τη συγκεκριμένη περιοχή της βορειοδυτικής Γερμανίας και την οικονομίας αυτής, αλλά συνολικά τις δραστηριοποιούμενες γερμανικές επιχειρήσεις του Κλάδου Αυτοκινητοβιομηχανίας, προκειμένου αυτές να καταφέρουν να καταστούν ανεξάρτητες από τους ανταγωνιστές και κυρίαρχους προμηθευτές από την Ασία.

Το IfW θεωρεί επίσης ότι η κρατική χρηματοδότηση της επένδυσης είναι απαραίτητη και κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση. Ο Πρόεδρος του Ινστιτούτου Οικονομικών Επιστημών του Κιέλου, M. Schularick σχολίασε ότι *«η επένδυση της Northvolt θα άξιζε τον κόπο ακόμη και με πολύ λιγότερα ποσά επιδοτήσεων, αφού σε τελική ανάλυση, πρόκειται για μια βασική τεχνολογία μετάβασης στην πορεία προς τον πράσινο μετασχηματισμό [...]». Είναι καλύτερα να επενδύσει το κράτος σήμερα στις τεχνολογίες του αύριο, αντί να προσπαθεί να κρατήσει «τεχνητά» ζωντανές τις παλαιές βιομηχανίες.»* Ωστόσο, όπως τόνισε, παραμένει για τον ίδιο ασαφές σε ποιο βαθμό θα χρηματοδοτηθεί στοχευμένα, η διαδικασία της έρευνας και ανάπτυξης των νέων αυτών τεχνολογιών, ενώ θεωρεί θεμελιώδους σημασίας την προσέλκυση ειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού στις εγκαταστάσεις του νέου εργοστασίου, η οποία εκτιμάται ότι θα ξεπεράσει τις 3.000 θέσεις.

Σημειώνεται πάντως, ότι η εταιρεία, η οποία ανέκαθεν τόνιζε τα πλεονεκτήματα τοποθεσίας της δυτικής ακτής του Schleswig-Holstein– αφού εκεί καταγράφονται σημαντικές δυνατότητες παραγωγής αιολικής ενέργειας σε στεριά και θάλασσα, την οποία χρειάζεται το εργοστάσιο σε μεγάλες ποσότητες – είχε αναβάλει στο παρελθόν την επενδυτική της απόφαση να εκκινήσει την κατασκευή του εργοστασίου, εξαιτίας του μεγάλου ενεργειακού κόστους και των χαμηλών

ποσών επιδοτήσεων που παρουσίαζε έως σήμερα η Γερμανία, σε σύγκριση με άλλες χώρες, όπως οι ΗΠΑ.

Πάντως, αξίζει να σημειωθεί ότι η συγκεκριμένη χρηματοδότηση αντιπροσωπεύει μόνο ένα μικρό μέρος των συνολικών σχεδιαζόμενων κρατικών δαπανών από πλευράς Γ/Κυβέρνησης. Σύμφωνα με την Ετήσια Έκθεση για Επιδοτήσεις στις Τεχνολογίες Μετάβασης, αναμένεται να χορηγηθούν το τ.έ., μεταξύ άλλων, €18,7 δις για την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης στα κτίρια, € 4 δις για την προώθηση της μικροηλεκτρονικής, €2,5 δις για την προώθηση έργων υδρογόνου και € 900 εκ. για τις συμβάσεις προστασίας του κλίματος.

Ανωτέρω ποσά καταδεικνύουν τον αυξανόμενο όγκο επιδοτήσεων που καταβάλλονται τα τελευταία χρόνια για την υλοποίηση σχετικών έργων «πράσινης» μετάβασης στη Γερμανία. Αξίζει να σημειωθεί για το ύψος των σχετικών χορηγήσεων, ότι ενώ το 2018 ήταν πλησίον των €6 δις, το 2022 ξεπέρασε τα €20 δις. Στόχος της Γ/Κυβέρνησης για την τρέχουσα διετία 2023-2024, είναι όπως το μερίδιο σχετικών επιδοτήσεων επί ονομαστικού γερμανικού ΑΕΠ ανέλθει στο 1,6%, καθιστώντας την τιμή αυτή την υψηλότερη της τελευταίας 20ετίας.

ΣΤ. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ–ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ/ ΗΜΕΡΙΔΕΣ

1. Απολογισμός Διεθνούς Έκθεσης ITB 2024 (Βερολίνο, 05-07.03)

Α. Γενικός απολογισμός

Η 55^η Διεθνής Έκθεση Τουρισμού Βερολίνου (Internationale Tourismus Börse/ITB 2024) - η κορυφαία εμπορική έκθεση του τουριστικού κλάδου στον κόσμο, ολοκληρώθηκε με επιτυχία στο Βερολίνο (05-07.03) με φετινή τιμώμενη χώρα το Σουλτανάτο του Ομάν. Επικεφαλής της Ελληνικής Αντιπροσωπείας ήταν η Υπουργός Τουρισμού κυρία Ολγα Κεφαλογιάννη, συνοδευόμενη από τον Αντιπρόεδρο του ΕΟΤ, κ. Κ. Ζήκο, τον ΓΓ ΕΟΤ κ. Δ. Φραγκάκη, και υπηρεσιακούς παράγοντες –επίσης μετείχε ο Περιφερειάρχης Αττικής κ. Ν. Χαρδαλιάς, επικεφαλής μεγάλης αντιπροσωπείας από την Περιφέρεια.

Στην ITB 2024 μετείχαν πάνω από 134 Έλληνες εκθέτες και εκπροσωπήθηκαν όλες οι Περιφέρειες και επί μέρους περιφερειακοί και τοπικοί (ιδιωτικοί και δημόσιοι) φορείς και εκπρόσωποι όλων των τουριστικών κλάδων από όλη την χώρα, με Περίπτερα που αναδείχθηκαν για μία ακόμα φορά από τα δημοφιλέστερα της Έκθεσης με μεγάλη συρροή επισκεπτών και ενδιαφερομένων επαγγελματιών στον Τομέα του Τουρισμού.

Στην εναρκτήρια εκδήλωση της Έκθεσης στις 5/3 χαιρετισμούς απηύθυναν ο CEO του Εκθεσιακού Οργανισμού Βερολίνου (Messe Berlin), Dr. M. Tobias, ο Πρωθυπουργός / Δήμαρχος του Βερολίνου, K. Wegner, η Πρόεδρος και CEO του Παγκοσμίου Συμβουλίου Τουρισμού (WTTC) J. Simpson, ο ΓΓ του UNTourism, Z. Pololikashvili, ο Συντονιστής της Γ/Κυβέρνησης για την Εμπορική/Ναυτική Οικονομία και τον Τουρισμό, D. Janecsek, και ο Υπουργός Κληρονομιάς και Τουρισμού του Ομάν (ως τιμώμενης χώρας φέτος) Salim bin Mohammed Al Mahroudi. Όλοι οι ομιλητές συμφώνησαν ότι μετά την πανδημία λαμβάνει χώρα στην Ευρώπη μια «τουριστική έκρηξη», ενώ η Simpson αναφέρθηκε ειδικότερα στη μεγάλη αύξηση των τουριστικών ροών το 2023-2024 προς Ελλάδα και Πορτογαλία.

Η φετινή ITB φιλοξένησε περίπου 5600 εκθέτες (2023: 5.500, 2019:10.000) προερχόμενους από 170 χώρες και εδάφη (2023: 160), ενώ ο αριθμός των εμπορικών επισκεπτών υπερέβη, σύμφωνα με τις πρώτες εκτιμήσεις, τους 100.000 (2023: 90.100, 2019: 113.500). Την ITB 2024 επισκέφθηκαν επίσης 80 Υπουργοί και Υφυπουργοί από όλο τον κόσμο, 3.200 διαπιστευμένοι δημοσιογράφοι από 103 χώρες, καθώς και πάνω από 300 bloggers.

Εκφράζοντας την ικανοποίησή του για τα μεγέθη αυτά, ο Δ. Σύμβουλος της Messe Berlin επεσήμανε ότι «η ITB Berlin είναι στο κέντρο της παγκόσμιας τουριστικής βιομηχανίας. Το

κλίμα μεταξύ των εκθετών, των επισκεπτών και των ομιλητών ήταν πολύ θετικό. Ούτε ο πληθωρισμός ούτε το υψηλό ενεργειακό κόστος φαίνεται να μειώνουν τη ζήτηση για ταξίδια.»

Εξίσου επιτυχημένο θεωρείται και το παραλλήλως διεξαγόμενο Διεθνές Συνέδριο Τουρισμού (ITB Berlin Convention), με 400 κορυφαίους ομιλητές από όλους τους κλάδους της τουριστικής βιομηχανίας, 200 θεματικές συνεδρίες, εκδηλώσεις και εργαστήρια, και περί τους 24.000 συμμετέχοντες. Στο Συνέδριο έγινε παρουσίαση των διεθνών τάσεων και βέλτιστων πρακτικών από όλον τον κόσμο και αναλύθηκαν διάφορα κρίσιμα ζητήματα που θα διαμορφώσουν το τουριστικό «προϊόν» τα επόμενα χρόνια, όπως η ψηφιοποίηση, η τεχνητή νοημοσύνη, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις του κλάδου λόγω της έλλειψης καταρτισμένου στελεχιακού δυναμικού, η κλιματική δικαιοσύνη κλπ.

Επισημαίνεται, ότι η επόμενη 56^η ITB θα πραγματοποιηθεί στο Βερολίνο από 4-6 Μαρτίου 2025 με τιμώμενη χώρα την Αλβανία.

B. Ελληνική συμμετοχή

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία των διοργανωτών, η χώρα μας ενίσχυσε φέτος τη ισχυρή διαχρονικά δυναμική της παρουσία στην ITB 2024, με 134 συμμετοχές εκθετών (2023:122, 2019:158) από όλο το φάσμα των τουριστικών επιχειρήσεων: τουριστικά γραφεία, ξενοδοχειακές επιχειρήσεις και όμιλοι, επιχειρήσεις παροχής ταξιδιωτικών υπηρεσιών κ. ά., καθώς και θεσμικούς εκθέτες (από όλες τις Περιφέρειες, Δήμους και Νησιά, Επιμελητήρια και τοπικούς / θεματικούς Τουριστικούς Φορείς κλπ.). Εκ του συνόλου των Ελλήνων εκθετών, 85 (2023: 75) φιλοξενήθηκαν στο περίπτερο του ΕΟΤ, συνιστώντας τη μεγαλύτερη εθνική ελληνική αποστολή των τελευταίων ετών.

Επικεφαλής της Ελληνικής Αντιπροσωπείας ήταν η **Υπουργός Τουρισμού κυρία Όλγα Κεφαλογιάννη** η οποία επισκέφθηκε την Έκθεση (05.03) και πραγματοποίησε διμερείς συναντήσεις με τον Σαουδάραβα ομόλογό της, A.Al Khateeb, και τον Υφυπουργό Τουρισμού της Κύπρου, Κ. Κουμή. Μάλιστα ο κ. Al Khateeb, του οποίου η χώρα αναπτύσσεται ραγδαίως τουριστικά και το 2023 υποδέχθηκε 100 εκατ. τουρίστες, εξέφρασε την επιθυμία όπως επισκεφθεί και περιηγηθεί ο ίδιος το Ελληνικό Περίπτερο μαζί με την κυρία Υπουργό, όπως και έγινε, συνοδευόμενος από πολυπληθή αντιπροσωπεία. Επίσης, στο εθνικό Περίπτερο του ΕΟΤ, η κυρία Κεφαλογιάννη πραγματοποίησε σειρά συναντήσεων με εκπροσώπους της διεθνούς και γερμανικής τουριστικής βιομηχανίας (TUI, EasyJet, Jet2holidays, Lufthansa, Condor, Deutsche ReiseVerband – DRV) και έδωσε σειρά συνεντεύξεων και δηλώσεων προς τους εκπροσώπους των ελληνικών και διεθνών ΜΜΕ.

Σε δηλώσεις της στην Deutsche Welle η κυρία Κεφαλογιάννη υπογράμμισε ότι *«η Ελλάδα είχε μια χρονιά – ρεκόρ για τον τουρισμό το 2023 σε ό,τι αφορά τις αφίξεις και τα έσοδα»* και τόνισε ότι η χώρα μας, μετά τα δύσκολα χρόνια της κρίσης, έχει επιστρέψει πλέον δυναμικά στους κορυφαίους τουριστικούς προορισμούς στην Ευρώπη, γυρίζοντας ταυτόχρονα σελίδα ως προς το αναβαθμισμένο μοντέλο τουρισμού που επιδιώκει. Σε σχέση με τις προκλήσεις του μέλλοντος, η Υπουργός Τουρισμού επεσήμανε ότι *«βλέπουμε το μέλλον του τουρισμού μέσα από το πρίσμα της βιωσιμότητας. Η βιωσιμότητα είναι ένας τρόπος για να προστατευθεί το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον και οι τοπικές κοινωνίες, για να γίνουν επενδύσεις με μια πιο ισορροπημένη προσέγγιση αναφορικά με τις τουριστικές δραστηριότητες και τις τοπικές κοινωνίες.»*

Σύμφωνα με τον κυρία Κεφαλογιάννη, σε μια τουριστική χώρα όπως η Ελλάδα *«η βιωσιμότητα ξεκινά με τους ανθρώπους. Και είναι σύμφυτη με πολλές παραδόσεις μας, είναι σύμφυτη με τη φιλοξενία των Ελλήνων για όλους τους επισκέπτες μας. Ως υπουργείο Τουρισμού επενδύουμε πολύ σε εξειδικευμένες τουριστικές υποδομές ώστε να τις αναβαθμίσουμε, να γίνουν πιο πράσινες. Χρησιμοποιώντας μέσα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάκαμψης θέλουμε να εκπαιδεύσουμε και μετεκπαιδεύσουμε τους εργαζομένους στον τομέα του τουρισμού. Θεωρώ ότι*

η βιωσιμότητα είναι ένας στόχος που έχουμε εδώ και χρόνια, αλλά πλέον είναι επιτακτική ανάγκη να τον προωθήσουμε ακόμη περισσότερο».

Τέλος, η Υπουργός Τουρισμού θέλησε να υπογραμμίσει τις θετικές πρακτικές που ξεκίνησαν σε νησιά, τα οποία έχουν ήδη γίνει πιο πράσινα, όπως η Χάλκη και η Αστυπάλαια: «Θα ακολουθήσουν και πολλά άλλα. Επίσης μαζί με την Ένωση Ξενοδόχων έχουμε δεσμευθεί να κάνουμε τα ελληνικά ξενοδοχεία απόλυτα βιώσιμα μέχρι το 2030.»

Επίσης ο ΓΓ ΕΟΤ κ. Δημήτριος Φραγκάκης είχε σειρά επαφών:

- Εκπροσώπησε τον ΕΟΤ κατά την υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας με την αεροπορική εταιρεία Emirates (05.03) με στόχο την ενίσχυση του τουρισμού στην Ελλάδα. Όπως τόνισε, κατά τη διάρκεια της σχετικής εκδήλωσης, ο κ. Φραγκάκης, «η Ελλάδα διακρίνεται όχι μόνο για τους εμβληματικούς καλοκαιρινούς προορισμούς της αλλά και για το μεγάλο εύρος επιλογών που παρέχει καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Υλοποιώντας στρατηγικές πρωτοβουλίες όπως η σημερινή, είμαστε σίγουροι ότι θα προσελκύσουμε ένα μεγάλο μέρος του παγκόσμιου κοινού να εξερευνήσει την ομορφιά και τον πλούτο της Ελλάδας σε κάθε εποχή.»
- Υπέγραψε τη συμμετοχή της Ελλάδας στο Mastercard Tourism Innovation Hub (06.03), το Κέντρο Καινοτομίας για τον Τουρισμό, με έδρα τη Μαδρίτη.
- Πραγματοποίησε συναντήσεις με εκπροσώπους της διεθνούς και γ/τουριστικής βιομηχανίας (DER Touristik, Eurowings, Discover Airlines, Aida Cruises).
- Παραχώρησε συνέντευξη στο γ/περιοδικό ταξιδιωτικού περιεχομένου „Touristik Aktuell“, καθώς και στα τηλεοπτικά δίκτυα Eurosport, Discovery και NBCUniversal.

Το Ελληνικό Περίπτερο και τη συμμετοχή της Περιφέρειας Αττικής επισκέφθηκε (06.03) και ο **Περιφερειάρχης Αττικής, Νίκος Χαρδαλιάς**. Κατά τη διάρκεια συνέντευξης που παραχώρησε στους εκπροσώπους του τύπου ο κ. Χαρδαλιάς υπογράμμισε τη σημασία της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης για την Αττική, μια περιφέρεια-κλειδί για την Ελλάδα, με κρίσιμες υποδομές αλλά και βασικό τουριστικό κόμβο για όλη τη χώρα. Σύμφωνα με τον κ. Χαρδαλιά, τρεις είναι οι βασικοί πυλώνες για την βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη στην Περιφέρεια Αττικής: «*To rebranding της Αττικής, η εξωστρέφεια, και οι επενδύσεις στην αναβάθμιση των υποδομών*».

Το μεγάλος κλίμακας (εμπλουτισμένο με πολυμέσα και διαδραστικό) Ελληνικό Περίπτερο ήταν για ακόμη μια χρονιά ένας από τους πλέον πολυσύχναστους και πολυσυζητημένους τομείς της φετινής ITB με τη μεγαλύτερη επισκεψιμότητα, αντανakλώντας τη σοβαρή προσπάθεια του Ελληνικού Τουρισμού επί πολλά έτη, που αντιπροσωπεύει τη «βαριά βιομηχανία μας» με το 25% του ελληνικού ΑΕΠ.

Στις 06.03 πραγματοποιήθηκε στο Ελληνικό Περίπτερο μεγάλη εκδήλωση με πολυπληθή συμμετοχή κοινού και ειδικών δημοσιογράφων με θέμα «Ελλάδα – Βιώσιμη και Αυθεντική» (Greece – Sustainable & Authentic) όπου παρουσιάστηκαν πιο αναλυτικά τα νησιά Χάλκη και Αστυπάλαια, και τα νησιά του Αργοσαρωνικού, με συνοπτικές παρουσιάσεις της Περιφέρειας Αττικής, της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Ξενοδόχων, των Δήμων Χάλκης και Αστυπάλαιας, ενώ ακολούθησε δικτύωση και κέρασμα προσκεκλημένων με ελληνικά εδέσματα / οίνους.

Γ. Παράλληλες εκδηλώσεις

- Επ' ευκαιρία και στο περιθώριο της ITB απονεμήθηκαν στις 04.03 στο Βερολίνο τα διεθνή βραβεία της Τουριστικής Βιομηχανίας TUI για τον τουριστικό κλάδο (TUI Global Hotel Awards 2023). Στην εν λόγω εκδήλωση η χώρα μας βρέθηκε, για ακόμη μια χρονιά, στην κορυφή των τιμηθέντων ξενοδοχείων με πολλές κορυφαίες διακρίσεις: βραβεύτηκαν 4 ελληνικές τουριστικές επιχειρήσεις (Kalithea Mare Palace, Grecotel Caramel Boutique Resort, Grecotel Creta Palace, Lindos Blu Luxury Hotel) με 5 από τα 17 βραβεία που απονεμήθηκαν.

- Επισημαίνεται ιδιαίτερα, ότι το Ξενοδοχείο της Ρόδου Lindos Blu Luxury Hotel & Suites βραβεύθηκε ως το καλύτερο ξενοδοχείο της TUI στον κόσμο, γεγονός που αποτελεί εξαιρετικά τιμητική διάκριση για την χώρα μας, γιατί όπως ανέφερε και ο D. Schelp, CEO Markets & Airlines του ομίλου TUI, *«πρόκειται για εξαιρετικό επίτευγμα, δεδομένου ότι συνεργαζόμαστε με 13.000 ξενοδοχεία από όλο τον κόσμο»*.
- Επίσης άκρως τιμητική για τη χώρα μας ήταν και η συμμετοχή μας σε ανώτατο επίπεδο από πλευράς Πρεσβείας και ΕΟΤ, στο Executive ITB Dinner που διοργάνωσε η TUI (06.03) με συμμετοχή επιφανών πολιτικών, όπως ο Συντονιστής της Γ/Κυβέρνησης για την Εμπορική για τη Ναυτική Οικονομία και τον Τουρισμό, D. Janecsek, και κορυφαίων εκπροσώπων της γερμανικής τουριστικής βιομηχανίας.

2. Berlin Energy Transition Dialogue (Βερολίνο, 19-20.03)

Με συνεργασία των γερμανικών Υπουργείων Εξωτερικών και Οικονομίας/Κλίματος πραγματοποιήθηκε στο Υπουργείο Εξωτερικών ο ετήσιος Διάλογος του Βερολίνου για την Ενεργειακή Μετάβαση (BETD 2024, 19-20 Μαρτίου) με θέμα: “Accelerating the Global Energy Transition”. Στο 10^ο Διεθνές Ενεργειακό Συνέδριο συμμετείχαν Υπουργοί και Υψηλοί Αξιωματούχοι από 75+ χώρες και εκπρόσωποι επιχειρήσεων, ακαδημαϊκών φορέων και της ΚτΠ, ήτοι περίπου 2000 συμμετοχές από 100 χώρες.

Στο επίκεντρο του φετινού BETD βρέθηκαν τα μέτρα που θα πρέπει να υλοποιηθούν για υλοποίηση των στόχων της COP28 σχετικά με τον τριπλασιασμό της παραγωγής ΑΠΕ και τη σταδιακή απομάκρυνση από τα ορυκτά καύσιμα, καθώς και οι χρηματοδοτήσεις και οι υποδομές που απαιτούνται για επίτευξη των εν λόγω στόχων.

Ανοίγοντας τις εργασίες του BETD, η γ/ΥΠΕΞ Α. Baerbock/Πράσινοι θέλησε να μεταφέρει ένα ισχυρό μήνυμα αισιοδοξίας σε σχέση με την πορεία υλοποίησης της Ενεργειακής Μετάβασης (Energiewende) που έχει εξαγγείλει η Γερμανική Κυβέρνηση τονίζοντας ότι *«πέρυσι εγκαταστάθηκαν παγκοσμίως 50% περισσότερες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ) συγκριτικά με το 2022»*. Συμπλήρωσε δε ότι *«το μήνυμα στην COP28 ήταν ξεκάθαρο: η εποχή των ορυκτών καυσίμων φτάνει στο τέλος της»*. Ωστόσο, *«η επέκταση των ΑΠΕ πρέπει να γίνεται με δίκαιο τρόπο, καθώς υπολογίζεται ότι μόνο στην Αφρική 600 εκατ. άνθρωποι δεν έχουν ακόμη πρόσβαση στον ηλεκτρισμό. Συνεπώς, για να αποτρέψουμε τις χειρότερες επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης, πρέπει να δώσουμε μεγαλύτερη έμφαση στις παγκόσμιες επενδύσεις καθαρής ενέργειας»*.

Στο ίδιο μήκος κλίματος, ο Αντικαγκελάριος και Υπουργός Οικονομίας / Κλίματος R. Habeck/Πράσινοι υποστήριξε πως *«από το πρώτο BETD το 2015, η παγκόσμια ενεργειακή μετάβαση έχει σημειώσει μεγάλη πρόοδο και εμείς στη Γερμανία έχουμε αυξήσει το μερίδιο των ΑΠΕ στο μείγμα ηλ. ενέργειας σε πάνω από 50%»*. Ο κ. Habeck σημείωσε πως *«η διεθνής κοινότητα καθόρισε στην COP28 που πρέπει να κινηθούμε τα επόμενα χρόνια: για να υλοποιήσουμε με επιτυχία τους παγκόσμιους στόχους μέχρι το 2030 πρέπει να ενισχύσουμε τη διεθνή συνεργασία και κάθε χώρα να συνεισφέρει τα δυνατά της σημεία και την τεχνογνωσία της. Η Γερμανία προωθεί ενεργά αυτή τη συνεργασία με διμερείς εταιρικές σχέσεις για το κλίμα, την ενέργεια και το νερό με περισσότερες από 30 χώρες-εταίρους.»*

Αντιδράσεις προκάλεσε η αποστροφή Habeck ότι *«η ενεργειακή κρίση αντιμετωπίστηκε και ο ενεργειακός εφοδιασμός είναι ασφαλής από κάθε άποψη»*, ότι η Γερμανία μπορεί μεν ακόμη να εισάγει από το εξωτερικό 90% ορυκτών καυσίμων της [ο στόχος είναι μειωθεί ποσοστό στο 30%] αλλά πλέον οι εν λόγω εισαγωγές πραγματοποιούνται με μεγαλύτερη ασφάλεια, οι γ/αποθήκες φ/α είναι γεμάτες και τιμές έχουν επανέλθει στα προ Φεβρουαρίου 2022 επίπεδα. Αντικρούοντας τον κ. Habeck, ο Δ. Σύμβουλος γ/Ενωσης Χημικών Βιομηχανιών (VCI), Dr.

Entrup τόνισε ότι «δεν μπορεί να γίνεται λόγος για τέλος της κρίσης» καθώς «η τιμή ηλ. ενέργειας για τις γερμανικές βιομηχανίες είναι σχεδόν τέσσερις φορές υψηλότερη από ό,τι σε ΗΠΑ και περίπου 75% υψηλότερη από Κίνα ή Γαλλία».

Τη 2^η μέρα η Κοινοβ. Υφυπουργός Οικ. Συνεργασίας/Ανάπτυξης, Β. Köfler/SPD μίλησε για τις διεθνείς συνεργασίες της Γερμανίας στον τομέα πράσινου υδρογόνου και υπογράμμισε ότι εν λόγω συνεργασίες πρέπει εδραιωθούν σε βάση αμοιβαίας εμπιστοσύνης με στόχο την ενίσχυση τοπικών αλυσίδων αξίας: ανέφερε χαρακτηριστικά τα παραδείγματα «Συμμαχίας για το Υδρογόνο Γερμανίας – Μαρόκου» με από κοινού ανάπτυξη της πρώτης μεγάλης κλίμακας μονάδας παραγωγής πράσινου υδρογόνου στην Αφρική [η γερμανική Αναπτυξιακή Τράπεζα (KfW) χρηματοδοτεί το έργο με € 300 εκ.], και Γερμανίας – Βραζιλίας για δημιουργία της πρώτης μονάδας παραγωγής υδρογόνου σε Ν. Αμερική.

3. Εκδήλωση προς τιμήν έργου του βραβευμένου με Νόμπελ Οικονομολόγου von Hayek

Εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στο Βερολίνο (19/03), από το γερμανικό ίδρυμα Friedrich August von Hayek, με αφορμή τη συμπλήρωση 80 ετών από την έκδοση του εμβληματικού βιβλίου του βραβευμένου με Νόμπελ Αυστριακού οικονομολόγου Friedrich August von Hayek «Ο Δρόμος προς τη Δουλεία» που έγινε γνωστός για την υπεράσπιση του κλασικού φιλελευθερισμού, και στο οποίο ο Hayek τον Μάρτιο 1944 είχε προειδοποιήσει (με καινοφανές για την εποχή του λεκτικό) «ότι ο φασισμός και ο σοσιαλισμός έχουν κοινές ρίζες στον κεντρικό οικονομικό σχεδιασμό και στην ενδυνάμωση της ισχύος του κράτους έναντι του ατόμου, η οποία καταλήγει αναπόφευκτα σε πολιτική δουλεία».

Στην εκδήλωση που διοργανώθηκε σε μία συμβολική τοποθεσία, στο ιστορικό ξενοδοχείο του Βερολίνου «Hotel de Rome», το οποίο επί DDR στέγαζε την Κεντρική Τράπεζα της Ανατολικής Γερμανίας, παρευρέθησαν κορυφαίοι Γερμανοί εκπρόσωποι της Πολιτικής και της Οικονομίας, όπως μεταξύ άλλων, ο Καγκελάριος Scholz (SPD), ο ΥΠΟΙΚ Lindner (FDP) και η Εσθονή ΠΘ, Κ. Kallas, προκειμένου μετάσχουν σε συζήτηση στρογγυλής τραπέζης, με θέμα τις θέσεις που ο Hayek αποτύπωσε στο βιβλίο και πόσο αυτές παραμένουν επίκαιρες.

Κεντρικός ομιλητής ήταν ο Καγκελάριος Scholz που ανέφερε πως η οικονομική ανάπτυξη παραμένει η κινητήρια δύναμη πίσω από την ευημερία – υποστήριξε την άρση οιασδήποτε μορφής «μέτρων/φρένων» στην ανάπτυξη, ενώ προς την κατεύθυνση αυτή κάλεσε για άμεση αξιοποίηση των ειδικευμένων εργαζομένων από τρίτες χώρες επαινώντας την πρωτοβουλία της Κυβέρνησης του με το προσφάτως υιοθετηθέν νέο νομοθετικό πλαίσιο «εργατικής μετανάστευσης», το οποίο σύμφωνα με τον Καγκελάριο είναι το πιο σύγχρονο σε παγκόσμιο επίπεδο.

Ο Καγκελάριος υποστήριξε ακόμη ότι για την προώθηση της ανάπτυξης είναι επίσης αναγκαία η άμεση απλούστευση της δαιδαλώδους γερμανικής γραφειοκρατίας, και για τον σκοπό αυτό ψηφίστηκε σχετικό προσχέδιο νόμου την περασμένη εβδομάδα. Ο κ. Scholz υπερασπίστηκε το έργο της Κυβέρνησής του και στα θέματα κοινωνικής πολιτικής αναφέροντας ένα νέο μοντέλο αλλαγών – στο πρότυπο των φιλελεύθερων αναφορών του Hayek, το οποίο θα δρομολογηθεί το επόμενο διάστημα.

Παρά ταύτα, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων υποστήριξε ότι η πολιτική προσέγγιση της Γ/Κυβέρνησης μάλλον απέχει από την προσέγγιση του Αυστριακού Οικονομολόγου, γιατί δεν εστιάζει στις «ίδιες δυνάμεις» της ελεύθερης αγοράς, αλλά στον κρατικό παρεμβατισμό μέσω επιδοτήσεων, ιδίως σε ό,τι αφορά την Πολιτική για το Κλίμα και την «Πράσινη» Μετάβαση. Έτσι μεταξύ άλλων, οι συμμετέχοντες φιλελεύθεροι οικονομολόγοι υποστήριξαν την ανάγκη να αφεθεί ελεύθερη η αγορά να αποφασίσει, τότε και με ποια τεχνολογία θα μειωθούν και θα

τιμολογηθούν οι εκπομπές ρύπων: σημειωτέον ότι αυτή η προσέγγιση προσεγγίζει τις - εκπεφρασμένες το 1994- απόψεις του Hayek για την οικονομία της αγοράς.

Στην ομιλία του ο κ.Lindner άσκησε «με το γάντι» κριτική στα όσα υποστήριξε ο Καγκελάριος, και αναρωτήθηκε τι θα έλεγε σήμερα ο von-Hayek για το εγχείρημα μεταμόρφωσης της γερμανικής οικονομίας ώστε αυτή να καταστεί κλιματικά ουδέτερη, αλλά παράλληλα να διατηρηθεί σε τροχιά ανάπτυξης.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τον , η ενεργειακή και κλιματική πολιτική της Γ/Κυβέρνησης απέχει από τις έννοιες του κλασικού φιλελευθερισμού και ακολουθεί περισσότερο μία «από πάνω προς τα κάτω προσέγγιση», αφού όπως υποστήριξε ο Γ/ΥΠΟΙΚ ο πολιτικός σχεδιασμός σήμερα γίνεται χωρίς να είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, ποιες τεχνολογίες θα εξακολουθήσουν να αναπτύσσονται μέχρι το 2045 [σ.σ. έτος - ορόσημο για την κλιματική ουδετερότητα της Γερμανίας].

4. Εκδήλωση προβολής και προώθησης Γραβιέρας Νάξου ΠΟΠ (Βερολίνο 21-24.03)

Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος «Ενέργειες ενημέρωσης και προώθησης στην Ελλάδα και την Γερμανία για το προϊόν ΠΟΠ Γραβιέρα Νάξου», η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Νάξου σε συνεργασία με το Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας επωφελήθηκαν από την τη διεξαγωγή του εφετινού Φεστιβάλ Ελληνικού Κινηματογράφου του Βερολίνου και συνδιοργάνωσαν ειδική εκδήλωση προβολής και προώθησης της Γραβιέρας Νάξου στο Βερολίνο, από 21 έως και 24.03.

Στο πλαίσιο του τόσο καταξιωμένου πολιτιστικού θεσμού, όπως το Φεστιβάλ Ελληνικού Κινηματογράφου, το υψηλού επιπέδου κοινό του Φεστιβάλ είχε την δυνατότητα να γνωρίσει αυτό το μοναδικής ποιότητας ελληνικό προϊόν. Στόχος της εκδήλωσης που πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 24/3 στους χώρους του Μουσείου Museum Berlin, ήταν η άμεση και σφαιρική ενημέρωση των τοπικών εισαγωγέων, δημοσιογράφων, γευστιγνοστών και διαμορφωτών κοινής γνώμης στα θέματα γαστρονομίας για την Γραβιέρα Νάξου ως Προϊόν Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης/ΠΟΠ.

Παράλληλα, η συγκεκριμένη δράση στο Βερολίνο, καθώς και εκείνη η οποία διοργανώθηκε σε προγενέστερο χρονικό διάστημα στο Μόναχο, είχαν στόχο να αποτελέσουν την σταθερή βάση για νέες διμερείς επιχειρηματικές και εμπορικές συνεργασίες καθώς και περαιτέρω δράσεις δικτύωσης και ανάπτυξης νέων εμπορικών συνεργασιών.

Όπως τονίστηκε τόσο από τον επικεφαλής του Γραφείου ΟΕΥ, κ. Θ. Ξυπολιά, ΓΕΝΣΟΕΥ Β', όσο και από τους δύο άλλους ομιλητές, τον Αντιπρόεδρο της ΕΑΣ Νάξου, κ. Ι. Βαλέρη και την κα Π. Τέγου, εκπρόσωπο της εταιρείας Qualitycert, η Γραβιέρα Νάξου έχει κατοχυρωθεί στην ΕΕ από το 1996 ως προϊόν ΠΟΠ, και έχει εδώ και χρόνια κατακτήσει δικαιολογημένα τη φήμη ως ένα από τα σπουδαιότερα ελληνικά τυριά, αποσπώντας δεκάδες διακρίσεις σε διεθνείς και εγχώριους διαγωνισμούς. Συγχρόνως εξάγεται σε περισσότερες από δέκα χώρες του εξωτερικού, όπως Γερμανία, Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο, ΗΠΑ, Καναδά και άλλες.

Το γερμανικό καταναλωτικό κοινό (ιδίως του μεσαίου και ανώτερου εισοδήματος) είναι ιδιαίτερα εξοικειωμένο στα ελληνικά γαλακτοκομικά και τυροκομικά προϊόντα και αυτή η παρουσίαση θα αποτελέσει το έναυσμα για περαιτέρω αύξηση των διμερών επιχειρηματικών συνεργασιών στο τομέα των τυροκομικών προϊόντων καθώς και ενίσχυσης των συναφών ελληνικών εξαγωγών στη γερμανική αγορά. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι, σύμφωνα με την Διατροφική Έκθεση του γ/Υπουργείου Τροφίμων και Αγροτικής Ανάπτυξης για το 2023, ποσοστό 60% των Γερμανών καταναλώνει σε καθημερινή βάση γαλακτοκομικά προϊόντα με την ζήτηση να διατηρείται σταθερά υψηλή: αυτό συνεπάγεται μεγάλο ανταγωνισμό από εκλεκτά ξένα τυριά που είναι κυρίαρχα εδώ και δεκαετίες στην τοπική γ/αγορά, αλλά από την

άλλη προσφέρει μοναδικές ευκαιρίες εισόδου και επέκτασης σε μία τόσο ελκυστική καταναλωτική αγορά των κορυφαίας ποιότητας Ελληνικών Τυριών στην μεγαλύτερη αγορά τροφίμων της ΕΕ.

Παρόμοιες πρωτοβουλίες με ευφάνταστες και καλά οργανωμένες προωθητικές δράσεις είναι πάντα ευπρόσδεκτες, γιατί εγκαινιάζουν μία νέα δημιουργική περίοδο ως προς την διεύρυνση και αναβάθμιση της προώθησης στην απαιτητική Γερμανική Αγορά των ποιοτικών Ελληνικών Προϊόντων με ανάπτυξη της γόνιμης συνεργασίας όλων των συναρμοδίων φορέων για την καλλίτερη δυνατή προώθηση και προβολή των Ελληνικών Προϊόντων ΠΟΠ, όπως η Γραβιέρα Νάξου.

Εκδηλώσεις αυτού του βεληνεκού αναμένεται να έχουν θετική απήχηση στην προώθηση και ενίσχυση των ελληνικών εξαγωγών, όχι μόνο για την Γραβιέρα Νάξου αλλά των όλων των ελληνικών τυροκομικών προϊόντων γενικότερα. Μέσω των δειγματοληψιών σε μεγάλες αλυσίδες Γερμανικών Super-Market, αλλά και με στοχευμένα νέα σημεία πώλησης, δημιουργούνται νέα κανάλια διανομής πέραν των ήδη γνωστών Ελλήνων εισαγωγέων.

Η διοργάνωση παρόμοιων στοχευμένων δράσεων προσδίδει μετά βεβαιότητας προστιθέμενη αξία και πολλαπλασιαστικά οφέλη στην περαιτέρω προώθηση και προβολή των κορυφαίων Ελληνικών Προϊόντων στην γ/αγορά τροφίμων.

- Πλείονα στοιχεία, τα οποία επικαιροποιούνται διαρκώς, για τη γερμανική αγορά και τις οικονομικές εξελίξεις στη Γερμανία προσφέρει η [ιστοσελίδα του Γραφείου ΟΕΥ Βερολίνου](#).
- Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν, κατόπιν εγγραφής τους στον κάτωθι υπερσύνδεσμο της διαδικτυακής πύλης AGORA, να λαμβάνουν εξατομικευμένη οικονομική πληροφόρηση σχετικά με χώρες και κατηγορίες οικονομικής δραστηριότητας ενδιαφέροντός τους με τη συχνότητα που επιθυμούν (ημερήσια, εβδομαδιαία, μηνιαία): <https://agora.mfa.gr/component/users/?view=registration&Itemid=949>